

NEMZETNEVELÉS

(NÉPNEVELŐ)

A KATHOLIKUS TANÍTÓ-EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Hírfizetési ár: Egész évre 4 pengő. Egyen-
szám ára 24 fillér. Szerkesztőség és kiadó-
hivatal: Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-
utca 28. szám. Telefon József 445—69. Meg-
jelenik minden hé 1-én és 18-án.

FŐSZERKESZTŐK:
ERDŐSI KÁROLY és FINTA SÁNDOR
Felelős szerkesztő:
MÓRAVITZ LAJOS

Hirdetések díjazása: Fályazati hirdetéseknel
minden szó 8 Hfl. Magánhirdetéseknél 12 Hfl.
(Rövidített szavak és számok egy-egy szónak
számítottak.) Üzleti hirdetések külön díjazá-
s szerinti. Hirdetési díjak előre befizetendők.

A «Nemzetnevelés» a Püspöki Kar rendeletére minden kath. iskolának hivatalból jár és az iskolai könyvtárban megőrzendő.

Kath. tanító és kath. akció.

Irta: *Klima István* csolnokerületi esperes.

I.

Ha a dohányutcai *főrabbi*, ha a párisi Nagy Oriens *nagymestere*, ha *Litvinov* szovjet-népbiztos, ha a japán *mikádó*, ha *Gandhi mahatma* bármilyen ügyben aktát kelteznek, valamennyien kénytelenek sajátkezűleg elismerni, hogy Jézus Krisztus a világtörténelem középpontja. Őt lehet gyűlölni vagy szeretni, de ignorálni nem. Az agg Simeon megrázó jövődöleése szerint az emberi értelem és az emberi szív erőfeszítései és küzdelmei Krisztus személye körül fognak tomlolni és hullámozni. Ő «tétetett sokak romlására és feltámadására», Ő az «a jel, melynek ellene fognak (sokan) mondani». Ez a tény mindjárt születésekor kezdett valósulni. *Heródes* karddal tört ellene, *Szent József* éjjelt nappallá tett érte. A történelem azóta nem más, mint a Krisztus körüli harcok kifejlése. Ez a harc napjainkban már szinte apokaliptikus méreteket öltött.

Itt van pl. a *világháború*. E világégés 400 millió dollár értékű vagyontárgyat és gazdasági értéket emésztett föl. E pénzen az Egyesült-Államokban, Kanadában, Ausztráliában, Angliában, Belgiumban, Francia-, Német- és Oroszországban minden család számára kényelmes, teljesen berendezett lakóházakat lehetett volna építeni, minden családnak 5 kat. hold földet venni s minden 200.000 lakosú városban egy 5 millió dolláros kórházat emelni. Az 1914—1918. közt *elesett katonák*, párba állítva, egy 9000 km-es (Páristól Vladivostokig terjedő) sávot alkotnának. A *versaillesi, neullyi, saintgermaini és kivált a trianoni «békék»* állandósították az elkeseredést és gyűlöletet a népek között, megcsúfolták az igazságot és így méltó befejezése annak a sátáni színjátéknak, melynek szörnyű nyitánya a szabadkőmíves *Princip* revolverének durranása volt Sarajevóban. *Szinte hallani véljük az alvilág kakofóniát, gúnyos röhejét a szeretetet, békét, tökéletességet sürgető Krisztus fölött...*

De mintha mindez csak kezdete volna a fáj-

dalmaknak!... Félelmetes vörös tüzlángok lobognak fel *Keleten*... Jön az orosz *bolszevizmus* néprontása. A *papok hekatombáit* ölik halomra. *Kirabolják a templomokat*. 3 q arany, 278 tonna ezüst, 24·5 kg igazgyöngy, 22·5 kg drágakő vándorol Leninék kezébe a leningrádi és szibériai zsákmányon kívül. Sok-sok évszázad vallásos kegyeletébe így rúgtak bele piszkos csizmájukkal! Pusztán a vallás elleni düh vezérelte őket. Az állam java, a közérdek, a népjólét és más hangzatos jelszavak mind *csak porhintés* a proletárok szemébe. Hiszen Oroszország évi aranytermelése kitesz 37 tonnát, platinatermelése pedig 7 tonnát. (Jó még tudni, hogy a platina drágább, az ezüst pedig legalább tízszer olcsóbb az aragnál!) De mennyi értékes templomi kép (vásznos vagy falra festve) semmisült meg! Hány templom repült a légbe, hány kolostort löttek rommá? — Más országokban az állam pénzén való lélekvesztésnek voltunk tanúi. Itt van a «*cseh nemzeti egyházzal*» való szédelgés, itt van a *Calles* által csúcspontba jutott *mexikói* vallásüldözés, itt van a *spanyol* forradalom a maga vallásellenes orjongásaival. Látjuk tovább a *német és osztrák munkások tömeges aposztáziáját*, az atheista propaganda halatlan erőlködéseit, a szekták ravaszságát és tolkodását, mellyel a nyomort iparkodnak maguknak kihasználni; a rossz sajtó ártalmait, a mezítelenség kultuszát, a születések ú. n. ellenőrzését, a strandolás förtelmeit, a leányifjúság nyilvános sportgyakorlatait... Mindezek antikrisztusi jelenségek. — Ha egy *Ludendorff* és az ő égisze alatt garázdálkodó «*Tannenberg-Bund*» a német összeomlás okául Krisztust, a jezsuitákat és a zsidókat jelöli meg, mint akik a német őserőt szakadatlanul gyöngítik és mállasztják; ha egy *Hitler* az evangéliumi erkölcsnek csak azon elveit hajlandó tisztelni, melyek a pogány ősgermán érzülettel nem ellenkeznek, s ha ezen káromlással Krisztust, az önmagát életével, csodáival és jövődöleéseivel Istennek bizonyító Megváltót a mesebeli *Wodának* aláhelyezi, akkor valóban úgy érezzük magunkat, mintha *Pilátus* udvarán az ész-belátást

sutba dobó bamba tömeg rikácsolását hallanók: «Ne ezt, ne ezt, hanem Barabbást» még akkor is, ha az lator, azaz erkölcsi hullá, a korkép, melyet a sátán ecsetje festett, nem volna teljes, ha nem vennők észre rajta a szemérmetlen divat, a pajtás- és próbaházasságok malacságait, valamint a kartellek, s a nemzetközi tőke égbe-kiáltó embernyúzásait. Mikor államfők, miniszterek kilincselnek Párisban, Londonban és Newyorkban és könyörögnek országaik számára *uzsorakölcsönért*.

II.

Hála Istennek, az elsoroltak csak az egyik oldalról mutatják be korunkat: a sötét, fekete oldaláról. Van azonban korunknak egy fényes, sőt ragyogó képe is!... Itt a krisztusi erők hatalmát, éltetadó és építő rajzását szemléljük. Lássuk néhány példáját! A pápai szék soha nem tündökölt oly csodálatos módon, mint épp napjainkban. IX. Pius, XIII. Leó, X. Pius, XV. Benedek és XI. Pius az erényekkel párosult tudás és bölcsesség szimbolumai. Az 1925. évi jubileum páratlan sikerrel járt. Újzélandtól Izlandig megmozdultak a kath. tömegek és nem rettenve vissza semmi áldozattól, óriási folyamként özönlöttek Szent Péter széke köré. — Az amszterdami, csikágói, sidneyi és dublini eucharisztikus kongresszusok olyan tömegeket hoztak össze, minőket ez a vén földteke sem látott még soha. Mazzini és Garibaldi országa kibékült a szentszékekkel és anyagi erejéhez mérten jóváteszi a pápaságon ejtett jogtalanságokat. Sőt többet tesz: olyan konkordátumot köt, mely örök időkre mintául szolgálhat bármely államnak. A világháború okozta általános elszegényedés ellenére 3 kath. egyetem nyílt meg: a szabadító igazság 3 fellegrá, ahol nem maszlagolnak, nem gyilkolnak lelkeket szemérmetlenül kieszelt elméletekkel. Ezek a milánói, a valparaisói és a lublini. — Rómában, Szent Péter sírján, püspökké szentel a pápa 6 kínai és egy japáni bennszülött papot. A kath. vallás diadalmasan vonul be az évezredes kultúrájú Indiába, Kínába és Japánba. Még áll ugyan az emlékkő, melyet Ri Tjaitjeng vezérezredes a koreai Pyenyang-ban az 1866. évi kereszténymészárlás dicsőítésére emeltetett, mindazonáltal Korea ma a kath. missziós tevékenység leghálásabb területe. Osima Torrakicsi személyében bevonul az első kath. képviselő a tokiói parlamentbe. A japán kormány a képviselők tájékoztatására kinyomatja a kath. katekizmus pár száz példányát és a kath. hithirdetők «szíves közreműködését» kéri a néprontók aknamunkája ellen. Az Egyesült-Államok szenátusának és kamarájának hivatalos lapjába pápai enciklikát vesznek fel hű, gondos fordításban. A forradalmaktól lemondott szász, magyar és spanyol kath. uralkodók olyan magatartást tanúsítanak, melyek mindenkor illusztrálni fogják a katholicizmus fönségét. A kath. öntudat és lelki élet mindenfelé ébredben van. A fellendült lelkigyakorlatos és liturgikus

mozgalom erre ékesen szóló bizonyíték. A kath. karitás az egész világon úgyszólván hőskorát éli. Az amerikai katolikusok áldozatkészsége a háború után köztudomású. (Orosz, német, osztrák és magyar inség enyhítése.) A szegény német katolikusok 1931-ben 100 millió bir. márka értékű pénzt, élelmet és ruhát áldoztak a szegényeknek. — Franciaország felől mintha a kath. reneszánsz fuvalma jönne. Szinte hihetetlennek látszik, de való igaz: Franciaországban, ahol rövid megszakításokkal immár 150 éve fojtogatja a kormányzat a kath. szellemet, ahol századunk elején André hadügyminiszter a szabadkőműves páholyokkal egyetértőleg négy évig az előléptetés megtagadásával akarta a hadsereg tisztjeit a vallásosság ellen hangolni; ahol tengerészakadémia, Pelletan is mindent megtett a hitélet ellen, ma Castelnau tábornok — a kiváló harcászati taktikus — a kath. akció vezére, míg Foch marsall naponként hallgatta a szentmisét és imádkozta az olvasót. A másik két marsall, Petain és főleg a hatalmas Lyautey (Tonkin és Madagaszkár kultivátora és Marokkó pacifikátora), szintén buzgó katolikusok. A pofon, melyet André 1904 novemberében aljas viselkedéseért a francia parlament előtt kapott, üdvös volt az elnyomott katholicizmus számára. Briand, az 1906. évi egyházrbló törvények kidolgozója és előadója az 1930-as évek körül lassankint visszacsinálja azt a sok jogtalanságot, mellyel fiatalabb korában Krisztust megalázta. A püspököknek az állam részéről ismét tábornokokat megillető megkülönböztetés jár; az elűzött szerzetesrendek jórésze újra megtelepedési jogához jut; a püspöki lakok és szemináriumok, a 25 évvel előbb elvilágiasított egyházi alapítványok újra illetékes uraikhoz jutnak vissza. Mindezen örömdetes jelenségeket szinte bekoronázza a világstatisztika, mely szerint a kath. házasságok termékenyek, a katolikusok között az elválás és az öngyilkosság ritka. Mit jelent ez? Jelenti a kath. vallás kivételes nemzetfenntartó erejét. Mutatja, hogy a kath. vallás a legbiztosabban védi a házasságban élőket a testi ösztönök vak brutalitása ellen. Hirdeti, hogy a gyermek a kath. család kebelén van legbiztosabban otthon. Meggyőző arról, hogy az egyénnek a legtöbb lelki erőt, életbátorságot és vigasztalást a kath. világnézet képes nyújtani.

III.

Ime néhány vonás, néhány jelenet a Krisztus körül dúló örök harcból! Most már csak az a kérdés, minő állaspontra helyezkedik a kath. tanító ebben a küzdelemben? Hol az ő helye? Az ingó nádszálak között-e, a kellemes páholyban-e vagy a porondon? Valaki azt mondhatná: a kath. tanító állásfoglalását már kath. tanítói jellege eldöntötte. Erre azt kell felelnünk: igen eldöntötte papíron és a látszat szerint. De eldöntötte-e a valóságban is? Aktív katonája-e minden kath. tanító a kath. világnézetnek? Büszke-e igazán minden kath. tanító arra, hogy a katholicizmus-

nak a legtisztéletreméltóbb, a nemzetre és hazára nézve a leghasznosabb, az egyénre nézve a legnemesítőbb, a szenvedőkre nézve a legvigasztalóbb életfelfogásnak lovagja lehet? Gyakorlati hívő-e minden kath. tanító? Kész-e minden kath. tanító a katolicizmus ellen dolgozó félelmes erők megfékezésére a tőle telhetőt megtenni?

E kérdésekre csak az tudna felelni, aki annak a kath. tanítónak belső lelkiületét, gaondolkozását, szavait, tetteit, kedvenc szórakozásait, ujságjait, könyveit, a templomhoz és paphoz való viszonyát jól ismeri. Megdöbbenő, hogy még ma is akad kath. tanító, aki a kath. világnézetet állandóan gyöngítő, kisebbitő, lekicsinylő napilapot járta magának. Az ilyen tanító elárulja ezzel, hogy neki a katolikus tanítósághoz csak annyiban van köze, amennyiben az neki kenyeret ad. De őtőle akármi történhetik Krisztus egyházával... Neki az egész hekuba!... Innen e helyről kérve kérem az ilyen tanítót:

*Testvér, «ha tested-lelked veszteni kívánod,
Növeld a rossz sajtót: a hazugságot.
De ha magad, családod, árva néped
Szeretni vágyasz s az igazságot véded,
Akkor veszélyen, zajon, ködön át
Lengesd a tiszta sajtó zászlaját!» (Szerafini B.)*

Az egyik marokkói mohammedán pasa 1930-ban egy 60.000 frank értékű telket adományozott a Settat-ban építendő kath. missziós állomás céljaira. Az adománylevelét egyik passzusát érdemes meghallgatni. «Szeretem templomaitokat, melyek az Isten dicsőségére épültek, az imádság és szentség otthonai és az emberiségre áradó számtalan jótétemény forrásai.» *Becsüli-e minden kath. tanító ennyire a kath. templomot és az abban folyó munkát?* — Wenin Márton fronvillei (Namur mellett) belga nyug. tanító 28 és fél napon át egyházamban gyalogolt, míg az 1000 km-es lourdesi zarándokutat megtette. Van-e minden kath. tanítóban eleven, áldozatos Máriatisztele? Vagy őt csak az anyag, a haszon, az élvezet érdekli? *Hogyan, minő szemmel nézi papját az a kath. tanító?* Tudja-e, érzi-e a költő szavának igazát és súlyát, mellyel a papot így jellemzi:

*«Szomorkodóknak könnye gördülése,
halottas éjek örömarcú mecse.
Minden vándornak jó utat mutat,
A falu alszik: ő a büntudat.*

*Ő a kakasszó az alvók felett,
Pétert ébresztő lelkiismeret...
A bűnösöknek Siloë-tava,
A fekete fehér lesz általa...*

*Ő mindenkinek fia, öccse, bátyja,
Ő mindenkinek a valakije,
— csak néki, néki nincsen senkije»...*

Mécs L.

Hajlandó-e ezt a papot megérteni, segíteni és védelmébe venni?

A jóakarát bizonyos mértéke bizonyára megvan minden kath. tanítóban. Ebben kételkedni súlyos sértés és jogtalanság volna. Ezt a kath. tanítóság méltán visszautasíthatná. Ám egyet ne feledjünk! Mennyi jóakarát volt Péter és János apostolban, mikor Krisztushoz szegődtek! De mennyi tökéletlenség és önzés is szundikált e jóakarát háttérében! Mennyi pirongálásra, nevelésre volt szükség Jézus részéről! Az Úr sokszor kemény eszközökhöz is hozzányult. Emlékezzünk csak, mikor egy kisdedit állított apostolai közé vagy mikor Pétert «sátánnak» titulálta... Az akaratot önmagunkban nevelnünk kell és állandóan az Isten kegyelmével erősíteni. Azért az imádság, az önkéntes gyónás és áldozás, a jó sajtó olvasása és a lelki gyakorlat készséges igénybevétele igen fontos egy kath. tanító életében. Csak így számíthat rá a kath. akció. Bár minden kath. tanító értékelni tudná azt a szerencsét, hogy kath. iskolában működhetik, hogy legszentebb gondolatait és érzelmeit nem kell állandóan leplezni (mint más iskolánál!) és bár ezt a páratlan előnyt gondosan ki is használná Krisztus országa érdekében! Akkor elmondhatná ő is Veuillot Lajossal, a nagy francia íróval:

*«Jézusban bizom, itt a földön
Sohasem szégyeltem szent nevét;
Hiszem, ott fenn az Atya jobbján
Ő sem szégyelli majd hívét».*

MINDEN

a NEMZETNEVELÉSBEN vagy
bárhol hirdetett, ismertetett könyv
beszerezhető

a Szent István-Társulatnál.

PEDAGÓGIA

Mit tehet a népiskola az életre való nevelés érdekében?

Irta és összeállította: Urbán Gábor igazgatótanító.

Jelige: «Non scholae, sed vitae discimus».

Jeligém és az 59.076. számú kultuszminiszteri rendelet időpontja között jó pár évszázad mulott el, de míg tanuló s tanító lesz e világon, ez a tétel mindvégig örökéletű marad. Tételeim tökéletes megoldásához nem öt iv, de ennek többszöröse sem elegendő, hiszen 17 a tantárgy száma, még egy a csendes foglalkozás s szeretném elfogadtatni az adatnaplót a vázlattal együtt nem kisegítőként, hanem mint a tantárgyakkal egyenrangú tényezőt. Ime 19 fejezet, melyek mindegyike legalább 5 ívet megérdemelne. Megkööttségem miatt e pár sor bevezetés után igyekszem egyetlen főléseges szó felhasználása nélkül feltárni mind azt, amit a külföldi s hazai neves pedagógusaink

e körben már elkövettek s amit minden népnevelőnek szem előtt kell tartani a cél érdekében.

Régi tantervünk helyett 1925 óta itt az új és az elmúlt 6 év kitermelte már mind azt, amit bíráltnak lehetne nevezni a régivel szemben. Sok tapogatódzás után — kísérletekre nem volt szükség — mikor már nyugodtabb mederbe érkezettnek gondolta magát a tanítóság, jött az 59.076. sz. rendelet. Míg idáig elérkeztünk, sok minden történt. Elsőrangú szakembereink járták a világot. Tapasztalataikkal úttörői voltak a módszerjavító törekvéseknek. Mit találtak odakünn? Ausztriában már az I-ső elemiben aquariumot az iskolában (szemléltető eszközül). Drezdában az I-ső osztály tanítója éneken kívül minden tárgyat tanít, a IV-ik osztályban tanítja a hazai földrajzot, tanítóképzőben a módszertant, gyorsírást és szépírást. Angliában külön fülke van fogasokkal a növendékek ruhája részére (bevinni nem szabad) s csempés mosdóterem törülközővel. Londonban (1928) 10.500 mintadobozban 8 és fél millió növénnyel voltak felszerelve az iskolák. Szakemberünk ugyanott örvendve tette azt a felfedezést, hogy az ásványgyűjteményben a drágakövek között a magyar nemesopál a következő felirással szerepel: «Eperjes. Sáros m. Hungary». 1928-ban, tehát Trianon után. Amerikában? (Nem humbug, Kornis Gyula adata.) A községek összes jövedelmük 40—50%-át iskolaügyre fordítják. Miért? Mert ezt tekintik a jövő nemzedék szempontjából a leghasznosabb befektetésnek. A tanyai iskolákat is így építik, egyben népházak, van előadó termük, népkönyvtár, sportpálya, garázs. S itt, nálunk? Túlzsúfolt teremben, hiányos felszereléssel, közönnyel szemben keserves a néptanító élete. Olyan országban, ahol 60—80 tanuló szorong egy tanteremben, csak en gros lehet tanítani és nevelni.

Ha elfogadom azt a megállapítást, hogy ez a reform nem vád a régi ellen, hanem a kipróbált réginek az idősülte újhoz való kapcsolása, akkor teljesen igazat ad nekem abban, miszerint az egészet kicsákányozásnak minősítem. Hiszen mindez, ha némelyek előtt rejtve is, feltalálható a régiben. Hogy a korhoz idomulni kell, az természetes s mert a katolikus népiskolánál zökkenő nélkül megy végbe: ez a mi iskoláink rugalmasságát bizonyítja. Azt, amit az új tanterv és a mai modern pedagógia tudatossá tesz, azt akárhány jóérzésű pedagógus gyakorolja már régen iskolájában.

A tanítónak legelsősorban arra kell súlyt helyeznie, amit számonkérnek tőle. Lelkiismeretén kívül a hivatalos személyek és az évvizsga voltak ezen számonkérés eszközei. Ki meri tagadni, hogy az olvasás, számolás s némi földrajz-történelem után nem-e a módhatározó, sőt a módhatározóval bővített mellékmondat következett, mint bírálati anyag? Azt azonban tagadnunk nem lehet, hogy a

mai mozgolódásban módszerjavító törekvés is rejlik. A miniszter az ismeretszerzés természetes útján mutatja meg, hiszen a valóságban sincsenek tantárgyakra elkülönítve az élet jelenségei. Frank Antal helyesen állapítja meg az új tantervről, hogy megszünteti a kétféle világot: az iskolai hangulatot és az iskolán kívüli életet. Ezt a társalgással érjük el. A közlő és kérdve kifejtő tanalakhoz csatoljuk a társalgást. Gondoljuk el, ha a tanító évről-évre, sőt évtizedeken át ugyanazon tárgyakat, talán osztályokat tanítja, akkor közel fekszik az, hogy végtére unalmassá válik. Ha nem a tantárgy, hanem a gyermek van a középpontban, akkor a változatosság már biztosítva van.

Az új tanterv minden hozzátartozó szervvel szemben bizonyos követelményekkel lépett fel. Ezen szervek közé a tanító s tanuló kívül a felszerelés és segédeszközök is hozzátartoznak.

I. A tanítót egy sorral elintézem: hivatottsága a fő. A többi mind ennek a folyománya. Kell azt említenem, hogy magam is ismerjem és szeressem a tantárgyat? Csakis ekkor érzik az én szívem dobogását s ezek az érzések kell, hogy a gyermeket is áthassák. Hangsúlyozom, nemcsak ismertetünk, meg is szeretettünk valamit. Főszabály, ne ragaszkodjunk mereven a tantervhez és órarendhez. Ellenben meg legyen az osztállyal a szellemi kapcsolat. Ezt megvilágítom így, pl.: nagy szárazság után felüditő — kint a határban milliókat érő — nagy esőcseppek csapkodják a tanterem ablakait. Ekkor ne a tulajdonfőnévről tanuljanak, hanem, úgy-e bár, ne is folytassam, úgyis kézenfekvő: kitéárom az ablakokat s a tikkadt — lelkeket üdítő Isten áldásáról beszélgesünk. A mindenható jóságát, gondoskodását vétetem észre. Ime, a kész, előírt, megrendelt helyi tanmenet ez esetben csak ronthat. Megakadályozná a legjobbnak kiválasztását. A tanító nem gondolkodnék, a sablon szerint haladna.

A tanterv erőforrás legyen. Igen, a miniszter egyik eszközül a helyes alapelvek mellett összeállított, tüzetes, módszeres tanmenetet jelöli meg, de siet hozzátenni, hogy a cél elérését a lelkes és tudatos tanítói munkától teszi függővé. Szükséges, hogy egyes osztályok tanmeneti anyaga egymással szerves kapcsolatban legyen és a fokozatos fejlődésre adjon lehetőséget. A régi, a szemmel való megfigyelés helyett a szemén kívül a fület, tapintást, sőt a mozgást is ennek igájába hajtottuk. Nemrégiben még a megszokottabb szemléltető eszköz volt a kép. Ma a mindentlátás. Ne használjunk állandóan egy eljárást s minden tanításnál lehetően helyi adatokat alkalmazzunk. Erre mindig, minden tárgynál gondunk legyen.

II. A jó tanuló az, akiből kikívánczik a tárgyhoz fűződő mondanivaló, sőt mi biztatjuk, hogy az otthonból, a munkából, a mindennapi életből hozott

SAJTÓ ALATT VAN

az Ószövetségi Szentírás

II. KÖTETE.

ismereteik önként történt közreadásával tegyék színessé, hangulatossá, eredményesebbé az osztály közös munkáját. Ugyanekkora jó tanító háttérbe húzódik, nem ő szerepel, a tanítványainak ad erre alkalmat.

III. Közben a felszerelést, segédeszközöket sem hagyjuk beporosodni. Kiállítás, múzeumlátogatás is ezek közé tartozik (ne tessék megijedni, lehet ennek a kiállításnak népies neve krumpliszedés, tengerifosztás, sőt tavaszi szántás is, amiként múzeumi tárgy a nagyapó karosszéke, vagy a régi kredeem is). Hogy a szemléltetés cselekvő legyen s minden igyekezetünkkel a gyermek gondolkodását a gyakorlatiasság felé irányítsuk; azt ma már különösen hangsúlyozni felesleges.

Tessék megengedni, hogy csodálkozzunk, ha újitókról beszélnek, mikor ezek kevés tanító előtti újdonságok. Tomcsányiné Czukrász Róza esete (hogy csak ezt említsem), fényesen rávilágít a tanítóság eleven erejére. Itt kitört a vágy a természetesség után. A tanítóság elfogadta, e módszerrel tanított olvasni, írni, mikor a hivatalos világ még mereven elzárkózott s védte a régít.

Az előadáshoz a gyermek is adhatja az élményt, ez is segédeszköz. Felemlitem most, mert nem akarok majd minden tárgynál kitérni arra, hogy egy-egy, pl. történelemóra keretében végigszágulunk a földrajz, számtan, természetrajz, ének stb.-in is, amint ezt a helyzet, a szükség, vagy a gyermek által nyuj-

A PÁSZTORJÁTÉKOK rendezésében segítségére vagyunk a római katolikus tanító uraknak és alant közöljük a legszebb

karácsonyi pásztorjátékok

jegyzékét. Szindarabokat megtekintésre vidékre nem küldhetünk.

A gyermek szállást keres. Karácsony gyermekszínmű 3 képpen. Irta: Pap Irén. (6 nő, 5 gy., 1 fiú, 2 férfi)	—50
Amlifünnartámlket. (Erdősi.) 12 személy. 3 felvonás	—56
Angyalmuzsika. (Kozák.) 24 személy. 5 felvonás...	1.20
Angyalzárnyak. (Csíte K.) Irred. 1 felvonás ...	1.—
Angyalzárnyak karácsonya. (Erdősi.) 10 személy. 1 felv.	—30
Anikő üzenete. (Csíte.) 8 személy. 1 felvonás ...	—60
Annuska piros rózsát. (Kozák.) 14 személy. 1 felvonás és Milli néni játékboltja. 15 személy. 1 felvonás ...	1.20
Árva Juliska karácsonya. (Bilkel.) 16 személy. 4 felv.	2.40
Árva karácsonya. Színmű 3 felvonásban. (Havadvölgyi.) 3 nő, 8 férfi, 6 fiú ...	1.20
Aranyesillag. (Darvas Sz.) 4 képpen (20 szereplő) ...	1.20
Aranyvirágok. Versek, jelenetek és egy kis karácsonyi szindarab ...	2.—
Árva Verka. (Erdőy.) 11 személy. 4 felvonás ...	1.20
Árvák betlehemi útja. (Csíte K.) 3 felvonás ...	2.50
Az első karácsony. Karácsonyi színj. 3 felv. Irta: Blaskó M. (12 fiú szereplő) ...	1.—
Az új király. Karácsonyi játék 6 képpen. Irta: Damján Gy. (5 nő, 20 férfi) ...	1.20
Bandika hazajött. (Jankovics) ...	1.—
Béke. (Szabó.) 2 részben ...	—40
Békesség az embernek. (Opitz.) Karácsonyi játék ...	—50
Betlehem őszakája. (Bartunek.) 3 felvonás ...	3.50
Betlehemes játék. (Bárdy F.) 6 férfiszereplő ...	—40
Bimbófatadás Mária kertjében. Vallásos jelenet Szivgárdisták számára. Irta: Zintné Fittler I. (14 l. 1 nő) ...	1.—
Boldog karácsony. (Vladárné.) 1. felvonás ...	1.—
Boldog Karácsonyest. (Gerl.) Színmű 2 felvonásban ...	1.20
Csoda. (Varga.) Misztikus színj. Jézus korából 1. felv.	—60
Betlehemi asszonyok. Pásztorjáték ...	—20
Bábnéző fiú. (Herczegh.) Pásztorjáték ...	—30
Diesőseges Betlehem. Karácsonyi színmű 3 felv. 15 férfiszereplő ...	1.—
Édesanyám, hof vagy? Karácsonyi színmű 3 felv. (Goritzky.) 14 nőszereplő. Szín: fehér bútorzatú szoba	1.—
Gyere Mikulás. Mikulásnap tréfás jelenet. Irta: Hajtlay E. (4 fiú és több lány vagy fiúszereplő) ...	—80
Gyermek álma. (Wimmer.) 2 felvonás ...	—72
Gyermekszív ajándéka. (Csíte K.) Jelenet ...	—50
Három fehér galamb. (Csíte.) 4 személy. 1 felvonás	—80
Három kislány álma. (Csíte K.) 1 felvonás ...	—80
Hőféherke tündérországban. (Csíte K.) 1 felvonásban Isteni gyermek. (Hortobágyi.) 12 személy. 1 felvonás	1.—
Itt a Mikulás. Pásztorjáték ...	—80
Jézuska az országúton. Karácsonyi színjáték 1 felvonásban. 4 férfi és 6 fiúszereplő. Szín: országot ...	—20
Jézuska jászolánál. (Fittler.) 1 felvonás ...	—80
Jézuska kis szolgálóleánya. 4 személy. 1 felvonás ...	1.—
Jézuska enkorakja. (Csíte K.) ...	1.20
Jézuska szánkója. (Csíte K.) 1 felvonásban ...	—60
Jézuska szíve. (Csíte K.) 1 felvonásban ...	—60
Jönnek a betlehemesek. (Sramkó) ...	1.20
Karácsony. (Bodnanczy.) 1 felvonás ...	1.—
Karácsony. (Szarvas D.) 3 felvonás (8 nő) ...	1.20
Karácsonyi álom. (Pusch.) 3 felvonás ...	1.36
Karácsonyi álom. (Kozák.) 16 személy. 2 felvonás...	1.40

Karácsonyi angyalok. Mesejáték 2 felvonásban. (Tárnay.) 1 férfi, 1 nő és 11 fiúszereplő ...	1.—
Karácsonyi aranyzárnyak. (Erdőy.) 11 személy. 4 felvonás	—80
Karácsonyi babavásár. (Csíte.) 9 személy. 1 felvonás...	1.—
Karácsony éjjelén. Színmű 2 felvonásban. 8 férfiszereplő	1.—
Karácsonyi csoda. 6 képpen ...	—60
Karácsonyi legenda. (Bartunek) ...	2.50
Karácsonyi mese. (Csíte K.) 1 felvonás ...	1.50
Karácsonyi misztérium. (Feysz.) 7 felvonás ...	1.40
Karácsonyi pásztorjátékok hangjegyekkel. (Jósbay.)...	—60
Karácsonyi szívek. (Csíte.) 7 személy. 1 felvonás ...	1.—
Karácsonyi tündérláték. Ovodásoknak. Irta: Erdődi M. (40 szereplő) ...	1.—
Karácsonyi versek, párbeszédek. (Gedeon.) ...	2.—
Kereszt álma. (Kosáryné.) 8 személy ...	—40
Kereszt diadala. (Avelovics.) Zenés színjáték. 35 sz. 4 felv.	1.40
Királyfi útnak indul. 14 személy. 1 felvonás...	1.50
Királykisasszony éneklő babája. (Csíte.) 4 felvonás...	2.80
Királykisasszony karácsonyfája. (Csíte.) 11 személy. 1 felv.	—60
Királyné aranytopánkája. (Csíte.) 18 személy. 3 felv...	2.50
Királyok útja. (Bartunek.) 3 felvonás ...	2.50
Kis eszmák (Csíte K.) 4 felvonásban ...	2.50
Láthatatlan betlehemi jászol. 1 felvonás ...	1.50
Legszebb karácsony. (Csíte.) Jelenet. 2 személy ...	—80
Levél a mennyországba. (Kozma.) ...	1.—
Luluska karácsonya. Cserkész szindarab. 3 felvonás. 9 fiú	1.—
Magyarok Messlása ...	—40
Megterés. (Loveczky.) Énekes színmű ...	—56
Mikor az angyalok sir. 5 személy és Petike. (Csíte.) 4 személy. 2 jelenet ...	—80
Mikulás elindul. Mikulásesti tréfás jelenet. (Tárnay.) 2 férfi és 14 fiúszereplő	1.—
Mikulás-esti és karácsonyi alkalmi jelenet. (Karola néni.) Hangjeggyel ...	2.—
Nagymama ábruhája. (Goritzky.) 3 felvonás. 15 leány ...	1.—
Nefejeles-szál Jézuskának. Hangjegyekkel. 5 felvonás ...	—70
Pásztor megterése. (Petróczy.) 10 személy. 4 felvonás	—80
Pásztorjátékok. (Pap bácsi.) ...	—20
Pásztorok fel! Pásztorjáték 5 képpen. 30 férfi, 3 nő	1.20
Porszivó. Humoros karácsonyi jelenet. (Erdőy.) 7 személy. 3 felvonás ...	1.20
Részeg ember fia. (Kincs.) Leányok részére. 1 felv.	1.—
A szent jászol árnyékában. Karácsonyi pásztorjáték 2 felv. 10 férfi és 6 nő szereplő. Szín: barlangistálló...	—80
Szeplőtelen fogantatás. Misztériumjáték. 1 felv. (4 nő, 10 l.)	1.—
Szeretet ünnepén. (Telétleny.) 20 személy. 5 kép...	1.—
Törpék karácsonya. (Jászayné.) 8 személy. 1 felvonás	—80
Tündér karácsonya. (Szarvas D.) Színmű 4 felvonás. 4 fiú 2 férfi, 4 nő ...	1.20
Várom a Jézuskát. (Vladárné.) 1 felv. 4 képpen ...	1.20
Vérvirágok. Karácsonyi színmű 3 felv. Irta: Gömöri B. (15 nő, leány és férfi) ...	1.—
Vinelke, a hitetlen. (Csíte.) 5 személy ...	—60

A színjátékokat portómentesen küldjük, ha annak ára 10 fillér portódíjjal együtt előre postautalványon vagy bélyegeken befolyik. — Megrendelési cím:

Szent István-Társulat, Budapest

Postalíók 93.

tott anyag kívánja. Végezetül a vázlatkészítést ajánlom (a később felemlítendő adatnapló támogatásával), mert ez a tanterv szellemében való mentől nagyobb elmélyedést jelent. (Tessék csak egy fővárosi tanítót megkérdezni, hányszor izzasztotta már meg őket egy-egy vázlat elkészítése?) Bizony, az iskola neméhez képest ez a vázlat esetleg párperces elgondolás vagy elmélyedésben valósul meg, de nem az elintézés illetéknéppeni módja, hanem tervszerű végrehajtása adja meg ennek az értékét.

Abba pedig mindenkinek bele kell nyugodni, hogy ezentúl az évszázó vízsga nem lesz sem érdekes, sem különös látványosság, de annál nagyobb örömmel fogja eltölteni a szakembereket.

Vallásstan. Rusztek Károly az új tanterv meghatározott céljáról így nyilatkozik: A cél 1. vallásos; 2. erkölcsös; 3. értelmes; 4. öntudatos, hazafias polgárok nevelése, akiket 5. el kell látni a műveltség elemeivel és akiket 6. képessé kell tenni arra, hogy ismereteiket a gyakorlati életben értékesíteni tudják. A négy első kíváncsihoz az új tanterv kifejezetten nem nyújt anyagot. Nem nyújt anyagot pedig azért, mert a vallásos és hazafias érzésre és tudatra nevelésnek, az érzelem fejlesztő és erkölcsnevelő törekvésnek át kell hatni minden iskolai munkánkat, meg kell nyilvánulnia minden ténykedésünkben. A vallás erkölcsös érzületre nevelés nem lehet csak a hit és erkölcsstan anyaga és nem szorítkozhatik csak a heti két-négy hittani órára, hanem minden tárgy minden órája közvetve vagy közvetlen kell, hogy növelje, erősítse és egész életre biztosítsa a gondviselő Istenben való hitet, reménykedést és bizakodást.

A gyermek s majdan a felserdült, kedvezőtlen körülmények között is Istenhez tudjon fordulni, hozzá felemelkedni. Csak egy fűszál is elő állhasson az egész világegyetemre van szükség, ez pedig Istenhez vezet. Ez hassa át a gyermeket. A gondviselő Isten teremtő munkájának mindenütt ott van a nyoma s így alakul ki a keresztyén világnézet.

Kereszt, szent szobor előtt kalapot emelni, templomba rövid imára betérni, kirándulásokon Istent dicsőítő ének, távoli templomtorony felé fordított ájtatos tekintet (munka közben is) nagyon sokat, sőt mindent elárul a tanítóról és növendékeiről.

Angliában délutáni tanítás végeztével a legtöbb iskolában a növendékek összegyűlnek a közös teremben és rövid zsoltáréneklés után távoznak az iskolából. Hazánkban tanítóképzőintézeteknél, internátusokban kezdik bevezetni a lefekvés előtti ájtatos éneklést.

Szándékosan kerülni fogom a Montessori Máriafele tanítási és nevelési új elveket még csak felemlíteni is, de a vallástanításról valót íme feljegyzem: a gyermek istentiszteletét a felnőttektől elkülönítve, a nekik való áhítatos környezetbe helyezem.

Beszéd- és értelemgyakorlat. Ez az a tárgy, melyet mindenoldalú ismeretszerzésnek is nevezhetünk. Az I-ső osztályban a család (családi életéről való beszélgetés), a II-ikban a község bontakozik ki a gyermekek előtt, de egy darab természetet, egy darab életet viszünk a tanterembe. Megszűnt az általánosítás. Nem a kuttyáról, hanem Péter az ő Bodri kuttyájukról

beszéljen, nem asztalról, hanem az ő asztaljukról számoljon be. Amiként nem asztalosról, hanem a szomszéd utcai Vágó Pál asztalosmesterről és műhelyéről folyik majd a beszélgetés. A tanítónak tehát ismernie kell a gyermek családi körülményeit, de a községben is teljesen otthonosnak kell lennie.

A III—IV. osztályokban bontakozik ki igazi valóságában az új tanterv. A tanító csak irányít, alkalmat nyújt, a gyermeké a munka. Alkalmat adunk arra, hogy a gyermek elmondhassa élményeit. Tehát ne arra tanítsuk, amit úgyis tud, hanem a gyermek saját látása, hallása, tapintása, megfigyelése, szemlélése, cselekvése révén szerzett tapasztalatairól ad számot. A közelmúlt egyetlen szemléltető eszköze, a kép társat kapott a modern pedagógiától. Tudjuk, hogy a kép megértésre, elképzelésre, átérzésre, érzelmek felkeltésére és ápolására szolgál. De a lélek nyilatkozzék a gyermeknél. Nem a szem vagy fül mondasson valamit szépnek, kellemesnek, hanem a lélek, mely a hatást befogadta és feldolgozta. Néha meseóra is legyen, mikor mondák, mesék előadásával, olvasásával, megjelenítésével (történiék valami és a gyermekek játsszák el) iparkodunk a növendék képzelőtehetségét fejleszteni, nemesebb erkölcsi érzésüket erősíteni. Ezen órákat kivéve, a tanító a gyermek csapongó érdeklődését csak a szükségeshez képest kövesse.

Az egész tanmeneten pedig átvonul a jelszó: elengedhetetlen a közvetlen szemlélet. Egy névtelen tanító a magvak elterjedését a következőképpen dolgozta fel: helyi tanmenetében «A magvak elterjedése» helyett ez volt írva, «Hogyan került

Előfizetési felhívás!

Ez év folyamán jelenik meg az *Egri Keresztyén Sajtószövetkezet* kiadásában *vitéz Ligeti István* rk. igazgatótanítónak

«A Katholikus tanító eszményképe»

címmel, a magyar pedagógiai irodalomban régóta nélkülözött, hézagpótló vallás-erkölcsi nevelési vezérkönyve.

Az iskoláknak megküldött előfizetési felhívásban leközölt szakvélemények és a nagyméltóságú Püspöki Kar melegen ajánlja ezen gyakorlatias és egészen újszerű elsőrangú szakmunkát.

A munka még ez év december hó folyamán megjelenik szép kivitelen, fehérpapíron nyomva 8 ív terjedelemben.

Bolti ára fűzve 4.—, kötve 5.— P lesz. A könyvet azok részére, akik az összeget december 15-ig címünkre beküldik vagy postatakarékpénztári befizetési lapon 45.369 számú csekk számlánkra befizetik fűzve 3.— kötve 4.— P (példánonként +30 fill. szállítási költség) előfizetési árban szállítjuk.

Ugyancsak most jelent meg kiadásunkban *Szügyi Trajtiler Géza* igazgatótanítónak

Pásztorok keljünk fel

hazafias betlehemes játéka. Ára 40 fill. postaköltség 20 fillér. 5 példányt már portómentesen 10 példány megrendelésnél 1 ingyenpéldányt küldünk és portómentesen szállítjuk. *Megrendeléseket csak az összeg előzetes beküldése után intézünk el.*

Megrendelések az

Egri Keresztyén Sajtószövetkezet Könyvkereskedése
Eger, Alapítványi-ház címezendők.

iskolánk udvarára az egyetlen szerbtövis?» A kartárs előzően a határban tett kiránduláson szemlélteti a magvak elterjedését s mikor az iskolában erről beszélgetnek, ismét szemléltet, rajzol. Egyszer csak eljut ahhoz a problémához, honnan került az udvarba a szerbtövis, melyet előzően szintén megnéztek. Aztán behívja a kutyáját s megmutatja gyermekeinek, hogy a szerbtövis magja milyen könnyen rátapad annak szórere, a kutya azonban nem tűri s lekaparja magáról. Erre a gyermekek már gondolkodnak, beszélgetnek. Elmondják, hogy a kutya kint járhatott a mezőn, hol a szerbtövis magja szórere tapadt. Hazajött s az udvaron lekaparta magáról. A mag talajba került s kikelt. Ezzel már meg is oldották a problémát. Aztán megmondja gyermekeinek, hogy otthon az ő udvarukban is nézzenek körül s ha olyan növényt találnak, melyet senki sem ültetett oda, gondolkozzanak azon, hogyan kerülhetett az udvarukba, aztán mondják el azt az iskolában. (Ime beszéd- és értelemgyakorlattal kapcsolatos házi feladat!) Ez a kartárs érzi is, tudja is, hogyan kell az életre tanítani, nevelni. Végül egy érzelmi megnyilvánulásra mutatok rá. A modern tanító iskolájában szeretetről beszélgetnek s annyira áthatja őket az érzés, hogy egyikből kifakad az óhaj: «de szeretnék már hazamenni». «Mi az, már unod a tanítást? Miért szeretnél hazamenni?» — «Az én nagyapám is öreg ember, éppen most ás a kertben, bizony szeretnék neki segíteni.» Ehhez a tanítói sikerhez nem kell kommentár.

Olvasás, olvasmánytárgyalás. A folyékony, értelmes és szép olvasás fokozatain belül az olvasmány feldolgozásának régi vezérelvei érvényben maradtak, mert sablonul szolgáltak az új tantervhez is. További új irányát nem a tanterv, hanem az új olvasókönyvek szabják meg. Ha teret engedünk a gyermek tevékenységének s figyelembe vesszük az olvasmány

természetét, akkor már az új tanterv szerint járunk el. Azonban az új olvasókönyvek szépirodalmi jellege fokozottabb teljesítmény elé állítja a tanítóságot. Az tisztán állott előttünk, hogy az olvas jól, aki olvasásával megközelíti az élő beszédet, a gyermek necsak értse, de értelmezni is tudja olvasmányát s úgy olvassa, mintha az ő életéről, tetteiről volna szó. A gyermek olvasási készségét, művelődési vágyát odáig kell fejleszteni, hogy önmaguktól tudjanak is, szeressenek is, akarjanak is könyvből olvasni s így tanulni. Az olvasási kedv el ne lankadjon, tehát nem kell túlsokat olvastatni. (Viszont többet ér egy olvasmány tízszeri elolvasása, mint tíz olvasmány egyszeri felületes olvasása.) Főleg a sok szó és tárgymagyarázat, de a gépies át-olvasástól is óvakodjunk.

Mindezek alapján: 1. Keressük meg az olvasmány alap gondolatát, mit éreztet velem és mit érhetek el vele a gyermeknél. 2. Micsoda élménnyel, tapasztalattal, ünneppel, évszakkal stb. hozható kapcsolatban. 3. A megértést elő kell-e készítenem? Mit tudhat e körben a gyermek? Az olvasmány befogadásához szükséges hangulatot mivel kelthetem fel? 4. A minta olvasásra (költeménynél előadásra) gondosan készülök. 5. Szó szerint fogadjuk el egyik neves pedagógusunk azon ajánlatát, hogy a gyermek olvasási hibáit társai javítsák: első olvasáskor helyesség és egyenletesség, második alkalommal természetesség szempontjából. A tanító csak szükség esetén szóljon, de necsak bíráljon és gáncsoljon, hanem mindig példát is mutasson. 6. A megértésnél a gyermek lelke mozgásba jön s nagy örömeinkre felhangzanak a miért, mi okból kérdéseik. Kezdenek a sorok között olvasni. 7. Mindezek elvezetnek az alap gondolathoz. (Attól el ne távolodjunk.) Így alkalom adódik a tanulság levonására. 8. A szöveg teljes megértéséből találja meg a gyermek a hangot (hangsúlyt), mely a szép olvasáshoz vezet el.

Ha a gyermeket megtanítjuk arra, hogy olvasókönyvén kívül csak egészséges (ezt a szót tessék használni) könyvet vegyen a kezébe (mi a Szent István-Társulat?), ha súlyt helyezünk arra, hogy újságot is tudjon olvasni (jó újságot, be is mutatnak nekik ilyen napi-hetilapot, folyóiratot), akkor még csak a mozi- és színházlátogatás marad hátra. Bizony ezek helyes látogatására is rávezethetjük őket, mert ha képletesen is, de az olvasmányhoz tartozik ez is.

Írás. Első követelmény, hogy az írott betűket szabályos alakban leírni tudja, a szép- és folyóírást elsajátítsa és ebben ügyesedjék. Az életre való tanításnál az ügyesedjék szón lehet csak a hangsúly. Azonkívül, hogy megállapítjuk, tiszta, szép és rendes-e írása, azt tartjuk számon: könnyen lehet-e írását olvasni, olyan egyenletes-e a végén, mint elől. Túlzás kerülendő. V—VI-ik osztályban már vonalatlan papirosra is írjon, sőt a fogalmazást mindig, hiszen az élet kevés vonalas papírt juttat a felnőtt elé. Bemutatom a gyári sorvezetőt, megtanítom őket a sorvezető elkészítésére. Ez becses is lesz, mert ő csinálta. Ime itt a kézimunka óra.

Fogalmazás, helyesírás, nyelvi magyarázat. E három tárgy oly szoros összefüggésben kezelendő,

Ne feledkezzék meg

a falu egyetlen könyvtárának,

az iskolai könyvtárnak

fejlesztéséről.

A Szent István-Társulat fizetési és árengedmény kedvezményei lehetővé teszik, hogy a falu kultúrájának fontos tényezője a nehéz gazdasági viszonyok mellett se maradjon vissza és hogy a haladó élet követelményeinek megfeleljen. A hivatalos iskolai könyvtárjegyzék minden iskolai könyvtárban megvan, de levelezőlap-felhívásra készséggel és portómentesen küldjük meg. Minden levélre azonnal válaszol

**a Szent István-Társulat
könyvtári osztálya.**

hogy elkülönítéséről szó sem lehet. A fogalmazás már ott kezdődik, mikor a gyermek a könyv keretén kívül valamiről beszélget. Hiszen az az igazi fogalmazás, mikor közeledem az igazi beszéd alakjához. Nem az fogalmaz jól, aki olyan mondatokat tud szerkeszteni, melyekben a melléknév mind középfokban van, hanem az, aki élményét, lelkiismeretét tudja leírni. Ide pedig szókincs szükség. Honnan veszi ezt? Adod te is, én is, tanító testvérem, azonkívül kitermeljük a gyermek lelkéből. Most egyszer kitérek a magolásra, mert a szókincskifejezés belekényszerít. Az vitatárgyát sem képezheti, hogy kell-e magoltatni, mert e nélkül a szókincset nagy veszteség érné. Nem a lélek nélküli szajkózásról, hanem arról a tisztességes megtanulásról beszélek, mely fundamentuma minden tanítói törekvésnek.

Ime mintegy fél évszázad fogalmazási története: I. A tehén. II. A tehén és az elefánt összehasonlítása. III. Iskolai kirándulás. IV. Legkedvesebb szünetnapom. (Nem időpocsékolásul írom le, hanem az elmúlt idők vészjelzőjül.) Az elsőknél egyáltalán nem, az utóbbiaknál már maradandóbban maradt lekötvén a gyermek figyelme. Márpedig csakis akkor tud jól fogalmazni, ha figyelme hosszabb ideig ott marad. Nem előre elkészített, hanem a saját élményéről írjon.

Leejtettem egy tányért (saját cselekvés). Nadrágomhoz kapott a Józsiék kutyája. Esőcsepp esett az égő lámpára, üvege elpattant (más cselekvése). Hajnalban kinyitották a baromfiól ablakát. Utcánkban egy fiút láttam hátul felkapaszkodni a robogó kocsira (alkalmi szemlélet). Miért jó nyitott ablaknál aludni? Házunkhoz legközelebbi péküzlet higiénája — így e szóval, hogy megismerjük ezt a kifejezést. (Ezek már az egészségtanból veszik a gondolatot.)

Itt fekszik előttem egy honfoglalással kapcsolatos fogalmazási minta: «Árpád beszéde a néphez! Kedves népem, most nagy munka vár ránk. El kell foglalni az új hazát. Ha parancsolom, ti is olyan vitézül harcoljatok, mint én». Ime ez a növendék megszólaltatta Árpádot. Ugye bár ő így beszélt volna. Ha Istenről el nem feledkezik (pl. Isten segítségével) és beleszó legalább egy gondolatot ennek a hazának a megtartásáról vagy megőrzéséről, akkor olyan dolgot állít elő, mely a mi ideálunk.

Ide sorolom még azt is, hogy tudjon jól kiállítani postai utalványt (közönséges levélfélékről nem is beszélve), szállítólevelet. Tudjon táviratozni, telefonálni. Próbáljuk is meg. Alkalom rögtönzött fogalmazásra. Végezetül — de ne tessék kinevetni — ne írjon alá soha váltót, mert ez a legrosszabb fogalmazvány.

Ezek után sorra vesszük a fogalmazás helyesírási hibáit és azokat javítjuk. A javítás véghezvitelével ez alkalommal nem foglalkozom — szűk köröm nem engedi — de főbb elemei az itt következő nyelvi magyarázatnál mindig megcsillanak. Ha a nyelvi magyarázatban még nem tanulták meg azt a nyelvtényt, mely a hiba javítását tudatosan megvilágítja, akkor fülükre bízom a hiba felismerését.

Nyelvi magyarázat. Ez volt az a bizonyos unalmas

óra. A nyelv szépségeit tüntessük fel, akkor majd kedvet kapnak. A nyelvtani anyagot elemzés és magoltatás által megtanítani könnyebbnek és mutatósabbnak látszik. Pedig felismertetni, meglátatni, érzékelteni a nyelv sajátosságait csak az alábbi módon lehet, de nem azért, hogy szabályokba foglalva eldarálják, hanem csupán azért, hogy helyesen beszéljenek és írjanak. Mindezek segítségével tudatosra tesszük a nyelv használatát.

Sohasem nyelvszabályról van szó, hanem éppen a szóbanforgó gyermek beszédéről. Például a helyhatározó. Ugyebár benne van a tantervben, tehát tanítani kell. De és itt fordul meg egész tanításunk, miért van benne? Mert a nyelvünkben is benne van. Ne a helyhatározót ismerje meg a gyermek, hanem azt, mennyire változtatja meg a beszédet. Ez a végcél: mennyiben tudatosítja a beszédet. Tudatos helyesírás! Ebben benne van az egész nyelvtan és helyesírás. Egyáltalán mi hasznát veszi a helyhatározónak? Mint nyelvtani alagnak semmi becsé nincs előtte. De ismernie kell, hogy sok oly szót tudjon, amellyel valakinek vagy valaminek a helyét beszédében és írásában helyesen, értelmesen, sőt színesen ki tudja fejezni. Vegye észre a gyermek, hogy a helyet is meg kell jelölnie, azt is meg kell mondania, hol történt a cselekvés, hová mentünk, vagy honnan jöttünk valami célból. Olyan helyzet elé állítottam tehát, melyben a már meglévő szókincsből legyen kénytelen azokat a szavakat használni, amelyekkel valaminek a helyét jelöli meg. Legalkalmasabb erre az elbeszélés. Történt valami (iskolában, otthon, a határban) s azt összefüggően számonkérjük. Közben észrevétetvén a történés helyét, azt, a szintén helyet jelentőket összegyűjtjük. Összegyűjtjük pedig szóbeli fogalmazás keretében és másodsorban a táblára írva. Ime szókincsből kiválogattuk a hely megjelölésére alkalmas szavakat. Most ezeket több gyermekkel visszahelyeztetjük más történettel kapcsolatban is a beszédbe s már tudják is, hogy beszédükben vannak helyet jelentő szavak. De azt is tudják, hogy ezek szükségesek, ha világosan, értelmesen és szépen (én a művel szót használok) akarjuk magunkat kifejezni. Ahol, honnan, hová kérdések, a ba, ban, ból ragok? Ezeket a beszédben tüzetesen nem kerestetjük. Igenis itt jön segítségünkre a helyesírás. Ha alaki szempontból vizsgáljuk, ha a helyesírási tényekre mutatunk rá, akkor az esetleges helyesírási nehézségeknél vétetjük észre ezeket a melléktényeket. A hibát már tudatosan tudják meg-

November 19-én

minden rk. leányiskolában

Szent Erzsébet-ünnepély

tartandó, melyek rendezéséhez kiválóan alkalmas könyvkiadványok jegyzéke a NEMZETNEVELÉS nov. 3-i számában található.

világítani. Csakis ekkor segít a *fülön* (ezzel veszik észre leghatásosabban a hibát), a *szemen* (ha a fül nem használt, akkor a táblára írva szemmel próbáltuk javítani) kívül a harmadik tényező: az *értelem*, mert most tanulták éppen ezt a nyelvtényt, tehát értelmesen is tudja a javítást indokolni.

Számolás és mérés. Ezzel a tárggyal járt el leg-
rövidebben az új tanterv, nemkülönben apostolai,
pedig éppen e tárgyon át tudom legjobban meg-
közelíteni a mindennapi életet. Általános elvei
mindannyiunk előtt ismeretesek: a teljes gyakor-
latiasság s arra tanítsuk meg, amire szüksége van,
tehát nem tanítom azt, amit alkalmazni nem tud.
Hozzászoktassuk a gyermeket ahhoz, hogy fejlett-
ségi fokának megfelelő kérdéseket magának kell
megoldania. Mit tud a rendelkezésére álló adatokból
összeállítani? Mit szeretne tudni? E két kérdés le-
begyen szemei előtt. A tanulók logikus gondolko-
zását fejleszti, pl.: Az 1 dm, vagy 10 cm, vagy 0.1 m
stb., ha utánuk mert és miért következik.

Bármelyik tételt egyénien is megoldhat a növen-
dék, tehát a sablont megkerülte, vagy elfeledte azt.
A nagy táblánál való közös munka nem mindig jó.
Zavarja a gyermeket az együttműködés s gondol-
kozásukat egy sémára húzza, pedig éppen a szám-
tannál különböző utakon is lehet ugyanazon ered-
ményre jutni.

A környezet, a lakosság foglalkozása szabja ki a
feladatok határait. Vásároltatok velük, pénzt vál-
tani megy, küldöm a postára, kezébe adom a szám-
lát, árjegyzéket. Idő, távolság nem idegen előtte,
talányok, tréfás kérdések nem hozzák zavarba.

Vegyes feladatok e tárgy próbaköve. Mit fizet
édesanyád hetenként a tejért, ha naponta másfél
liter vásárol? (A tej árát nem mondom meg s tet-
szének látni azt a mozgólódást, ami erre következik.
Ime itt a gazdaságtani anyag is.) Kezébe nyomom
a mérőléceket, ha kapuról, kerítésről, veteményes
ágyról, területről beszélgetünk.

Most pedig megint következik néhai Quint Jó-
zsef, aki beírta nevét az új tanterv minden lapjára.
Három elvet állít fel, mely valóban az életből van
ellevve s egyedül természetes útja az életre való
nevelésnek. I. Az életben a problémák nem kész
számadatokkal lépnek fel, mint az iskolai számtani
feladatokban (példatárban). Ki kell ezt az életben
hámozni, míg példatári feladattá egyszerűsödik.
II. Minden probléma megoldásánál az okoskodás
igen fontos. III. Állandóan szükséges a szóbeli (fej)
számolás és a hozzávetőleges eredmény megállá-
pítása.

(Folytatjuk.)

Kérjük az iskolák m. t. Vezetőit, hogy az
iskola ezévi előfizetési díját az esetleges hátralé-
kokkal együtt a költséges felszólítás bevétele
nélkül az 54.035. sz. postatakarékpénztári csekkben
átutalni szíveskedjenek.

Kiváló tisztelettel

a «Nemzetnevelés» kiadóhivatala
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Síró pedagógusok...

Irta: Gergely Ferenc szövetségi titkár.

Az iskolamester azért sírt, mert a modern, ultra-
modern pedagógia útvesztőiben úgy jár, mint egy
kifosztott vándor. A *fékevesztett pedagógia szélkakasai*
megfosztották csaknem mindentől, ami eddig tanítói,
nevelői munkájában segítségére volt. *Odajutott* —
mondja többek között — ezekben a világmegváltó
pedagógiai eszmeáramlatokban, *hogy nagybőrra*
szülői támogatás nélkül, tanszerek és tankönyvek teljes
hiányával, a fegyelmelés törvényengedte gyarló eszközei
mellett benépesült iskolájában úgy áll, mint az a bizonyos
bibliai számár!

Mondom, ez a pedagógus siratta a rettentő hiányt,
amit naponként azért érez jobban, mert mindinkább
növekedik azoknak a szülőknek a száma, akik nem
támogatói, de gátlói az iskola szent törekvéseinek.
Siratta a lezúlló fegyelmet, melyben elposványosodik a
hangulat, az értelem ereje, a tiszteletadás helyes mér-
téke és végső fokban a maradandó eredmények biztosí-
tása!

Siratta a taneszközöket. Az irkát, a tintát, a tollat
stb. A gyerekek nagyrésze ugyanis úgy verbuváló-
dott egybe, hogy köszönje meg a Mester, ha testi
mivoltát naponta iskolába cipeli, nem még hogy tan-
eszközt is kiizzadjon a papa!

Siratta a tankönyveket! Úgy bizony! Tudni-
illik, a szülők nem igen böngészték az idevágó rende-
letet, aztán mikor megtudták, hogy a *szegény Péter*
könyvek nélkül jár, úgy ment fel a *gazdag Pál* is.
Aztán elmaradt az «*Olvasókönyv*» sőt, a *Katekizmus*,
meg a *Biblia* is.

Megdöbbsentem a siráncokozás okán és mentődeszka
után kapaszkodva, megjegyeztem:

— Te vagy a hibás, Barátom! Nem tudod, hogy
van vegyes-felvágott könyv és, ahol egyben kapja a
gyerek a szükségeseiket? (Az olvasó- és tankönyvre
gondoltam.)

— Az se kell — mondja ő. — Mióta szegény Péter
nem hozott könyveket és nem is tudtunk neki adni,
azóta senkinek semmi sem kell!

Sokáig hallgattam ezt a jajkiáltást és végül
nevetve is, szánakozva is odamondtam neki:

— Most légy okos, Domokos!

Nem tudom, mit csinál majd Domokos. Az én
lélkemen azonban ott rágódik az a torzkép.

Valamikor, 17 évvel ezelőtt, mikor az *ultramodern*
pedagógia szélkakasai még nem is álmodtak tankönyv-
nélküliségről, csekélységem már kipróbálta, milyen
eredménnyel lehet tankönyv nélkül tanítani.

Meg is volt az eredmény! Mikor bejött a fiatal és
maradi plébános (az Isten áldja meg!) és kihúztam a
pedagógia csatabárdjait, hogy raffinált módszeres
eljárásokkal *elvégezett* pedagógiai egységeket leperge-
tessen, mint egy csodafilmet, *végérvényesen meg-*
buktam és még a mostaninál hasonlíthatatlanul gyöngébb
tankönyvgarnitúrát is igénybe kellett vennem.
A plébános jóságos mosolya ma is előttem van és
figyelmeztetése fülemben cseng.

— Kedves barátom, Ön pompásan foglalkozik, de
— mint láthatja — eredménytelenül. Sohase feledje,

hogy az iskolai munka eredményessége három erő-
tényező eredője: a tanítóé, a tanulóé — *hangsúly-
zom, a jól felszerelt tanulóé* — és a szülőké. Mihelyt
valamelyik is hiányzik, megszűnik a kívánható ered-
mény. Tanító úr abban a téves hitben van, hogy ha
föloldódik és egybekapcsolódik az osztály lelke az
Önével s izzó, máskor ellágyuló beágyazásban el-
beszélget osztályával és a *lehető legmodernebb adagolás-
ban átadja az egységeket és azokat pl. osztatlan iskolájá-
ban legfeljebb kétszer átismétli: elérte célját.* Nos, most
bebizonyosodva láthatta, hogy az ismeretek adása,
megrögzítése és begyakorlása sem ereje, sem ideje
nem elég. Ezt elvégezni *tömegben* nem is lehet.

Igazan volt a plébános-igazgatónak! Azóta leg-
kedvesebb segítőtársam nekem is, tanulóimnak is
a tankönyv. A tankönyvet három ok figyelembe-
vételével ültetik ki a tanulócsereg kezéből. *Első ok,
hogy a tanítóság visszaért a használatával, második,
hogy a szegény gyereket a fölösleges «magolástól megóvják»
s végül az a bizonyos gazdasági helyzet.* Az első két okot
két mondatral elintézem. Azért, mert a rossz felügye-
let mellett a tanítók egy része kényelemszeretetből
nem mindig tanította meg módszeresen az egysége-
ket, hanem az «*ettől-eddig*» szavakkal elintézte az új
leckét; mondom, ezért nem szabad és nem észszerű
dolog a tankönyvek halálraítélése. Másodszor pedig
az a «szegény» gyerek tanulja a beszélgetés órán a IV. osz-
tályban, hogy a gyerekkor a készület ideje az élet útjára.
Nevezetesen az agyba gyűjti a tudomány kincseit, a
szívébe pedig az erényeket. Ebben a gyűjtésben segít
a tanító bácsi (néni), aki adja, a tankönyv és a gyerek
szorgalma, mely rögzíti, végül a szülő, aki testi-lelki
gondozással ápolja az ismereteket, érzelmeket és
erényeket.

Foglalkoznom kell tehát a gazdasági vonatkozással,
mely egyedül komoly érv. A nincstelenség előtt le a
kalappal minden pedagógiai elméletnek. Miután a
tankönyvek az eredményes tanítás nélkülözhetetlen
kellékei, módosítani kell keresni arra, hogy egy kath. gyermek
sem legyen, aki biblia, katekizmus, olvasókönyv stb.
nélkül, hiányos és mulandó, gyorsan elillanó ismeretek-
kel legyen kénytelen az Élet nagy útjára elindulni!

Igen elszomorító látvány, hogy a tanító a szülők
egy részének kikapcsolódása és a tankönyv nélkülség
miatt elemnláris, magaörlő munkával is csak «*dalmi*»
tudást és «*svádát*» adhat gyerekeinek. Ez a módszeres
sziporkával adott ismeretözön elillan, mint a kámfor,
a «sváda» pedig — bocsánatot kérek — igen gyakran
vezet az ú. n. «*úri betörőbanda*» megszervezésének
raffináltságához, amint azt egyre sűrűbben feltárlják
a napilapok!

Bízom abban, hogy a tankönyvszáműzők újra
házasságra lépnek a tankönyvekkel, mert rájönnek
arra, hogy ha rossznak is nevezik a tankönyvet,
szükséges rossznak is el kell ismerniük!

Sajnálom azt a szegény kollégát, aki — teszem
fel — osztatlan iskolában tankönyv nélkül kénytelen
küzdeni. A józan magyar ember tudja, hogy kapa-
 nélkül kapálni, kasza nélkül kaszálni, ismeretet
rögzíteni, felújítani könyv nélkül lehetetlen.

Erős a hitem, hogy a legtöbb tanuló szívesen meg-
venné a leszállított árú könyveket, ha valami *filléres*
alapon törleszthetné a tanítójának.

Ez utóbbi kérdés taglalása azonban már nem
pedagógia, hanem üzlet, amihez semmi érzékem
nincs.

Megállapítom azonban, hogy a tankönyv nélkülség a
modern pedagógia üszkös vakbele, melyet feltétlen ki
kell operálni.

Ha meggondoljuk, hogy az eredményért minden-
képpen a tanítómester a felelős, megérthetjük a tan-
könyvek után síró pedagógusokat, akik — hála
Istennek — föltétlenül maradandó értékeket kíván-
nak biztosítani a számkivetett tankönyvek segít-
ségével!

Csak prima hegyi bort vásároljon!

Kitűnő gyöngyösi fehér 26 fillér — magas
szeszfokú rizling, vagy ezerjő, vagy leányka
34 fillér — muscath, othonell 42 fillér —
Rubinpiros siller 26 fillér — fekete otelló
26 fillér — kadarka, vagy burgundi 34 fillér.
Szállítunk már 25 literrel kezdve — kölcsön-
hordót ingyen adunk. — Árunk ab Gyön-
gyös vasút értendő — nagyobb vételnél
hallatlan árengedmény.
Termelők vagyunk s nem kereskedők!

Földmíves Gazdaköri Borértékesítő Szövetkezet
G y ö n g y ö s. Gazdaköri székház.

ZENEI ROVAT

Az egyházi zene, a modern zene és a gépzene.

Az egyházat sokan konzervativizmussal vádolják,
főleg azok, akik a szabadság fogalmát a szabadossággal
szeretik összetéveszteni. Egy kis történelmi vissza-
pillantás fényesen megcáfolja ezt a vádat. Nem vitás,
hogy az európai kultúra végeredményben keresztény
kultúra, amelynek szilárd alapköveit az egyház fektette
le évszázadok céltudatos munkájával, és a zene,
mint ezen kultúrának elengedhetetlen tartozéka, a
«konzervatív» egyház védőszárnyai alatt a primitív
egyszólamúságtól Bach polyphoniájáig bámolatraméltó
fejlődésen ment át. Amikor a világi zene a 18.
század derekán külön utakra tért, akkor az egyház
ezen haladásnak nem állta az útját, sőt egy messze-
menő liberalizmussal befogadta a hajporos gálánskor
jellegzetes stílusában írt miséket is. Beethoven «Missa
solemnis»-e, a zeneirodalom leghatalmasabb alkotása,
túlnőtt a liturgikus kereteken, és ha templomban
ritkán adják elő, ez nem az egyház ellenállásán múlik,
hanem azért van, mert nagy és kitűnő zenei apparátust
igényel. Schubert a napsugaras természet derűjével
fohászkodik a Mindenhatóhoz, nem veszi túlszí-
gorúan a tradíciókat tisztelő egyház kívánságait, de a
«konzervatív» egyház őt is befogadta, akár Liszt Fe-
rencet, aki a 19. század derekán «reformálja» az egy-
házi zenét, visszanyúl az egyházi hangnemekhez, gre-
gorián melodiákat használ fel, és egyéni nyelvezetével
közelebb jut a liturgiához. Wagner nem írt egyházi

zenét, de Parsifaljával templommá varázsolta a színpadot és keresztény szellemtől átitatott muzsikájával inspirálta Brucknert, aki wagneri nyelvezettel írta meg miséit, Tedeumát és egyházi szerzeményét. A «konzervatív» egyház őt is befogadta. Ma a zene fejlődésében stagnálás állott be, és nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy a szimfonia Beethovennel, a dal Schuberttel, az opera Wagnerrel a fejlődés legnagyobb fokát érte el. Ezzel nem akarjuk lekicsinyelni azokat, akik később a szimfonia, dal, opera és egyházi zene terén maradandót alkottak és műveikkel a továbbfejlődésnek új utakat jelöltek ki. A modern zene utolsó nekirugaszkodás tehetetlenségében két végletben fenekedett meg: a tagadás szellemével analóg atonalításában és a néger exotikus jazz muzsikájában. A krónikás tárgyilagosságával meg kell állapítanunk, hogy mindkettő halad a maga útján, hogy azonban ez a haladás a régi művészetnek satnya elfajzása-e vagy egy új művészet rügyfakadása, azt a jövő fogja eldönteni. Egyelőre inter duos litigantes a gépzene gaudet: a gramofon, a rádió és a hangosfilm. Ma ezek diktálják a tempót. A földön nincsen azonban olyan rossz, hogy benne valami jót ne lehetne felfedezni, és így a gépzene is megvan a maga előnyei. A jó gramofonlemez vagy még inkább a jó rádiózene szélesebb rétegek zenei ízlését alakíthatja ki. Szándékosan nem azt mondjuk, hogy «fejlesztheti», mert bizony sok kifogás alá esik a gépzene repertoárja, mely gyakran igazán nem alkalmas a zenei ízlés fejlesztésére. Teljesen a hallgatótól függ, hogy «másfélórás könnyű zenét», «a citera hangverseny» vagy szimfónikus muzsika közt választ, és ha bármilyen okból a jó muzsikát kerüli, és csak a könnyű fajsúlyú zenére reagál, akkor a gépzene nevelő hatása is problematikussá válik. A gép a zenészeket és színészeket majdnem teljesen kiszorította, a művészetet proletarizálta, a művészeket az üzleti spekuláció szolgáltatába kergette és a zenei tápanyagot gyárilag előállított pilulákban adagolja a hallgatóságnak. Az «élő» zene ma már csak a templom kórusain él, a hangversenyteremben, színházban csak vegetál. A jelek arra mutatnak, hogy a világi zene kiélte magát, önmagát ismétli, és egy 200 évig tartó farsang után bekövetkezett a bőjt. A francia forradalom óta, vagyis a felvilágosodás Sturm und Drang-periódusa alatt felszabadultak a gonosz szellemek, melyek nem ismerték az egyház szigorát, de még kevésbé az egyház szeretetét és a tradíciókhoz való ragaszkodását. Minden áron ujat teremteni, izgatót, amely a megcsömörlött farsangolóknak idegeit ingerli, kápráztatót, mely az erkölcsi vakokat szórakoztatja, ez volt a főcél, és amikor a modern komponisták embertársaik sorsa fölött elhullajtott könnyek között a «reakciós» tradícióknak fittyet hányva, megírták népboldogító műveiket, akkor kiderült, hogy exkluzívabbak, arisztokratikusabbak, mint a «konzervatív» egyházművészet, kiderült, hogy «a népboldogítók csak népbolondítók».

Ezalatt a «konzervatív» egyházi zene türelemmel várta a «felvilágosodott» művészet görög tüzének a végét és tudva azt, hogy a zenének egyedüli mentővára csak a templom lehet, az egyházi zenére különös gondot kezd fordítani. Sok öröndetes változás történt az utóbbi tíz év alatt az egyházi zene terén úgy a

fővárosban, mint a vidéken, és reméljük, hogy még fog is történni. Ahol képzett egyházkarmesterek és orgonisták működnek, ott könnyebb is a lehetősége annak, hogy az egyházi zene felvirágozzék. Persze kíváncsian volna, hogy a vokális zene kultiválására fokozottabb gondot fordítsanak. A kántortanítók, akik vidéken a zenének néha egyedüli reprezentánsai, akik sok ügybuzgósággal, de minden támogatás híján tehetetlenül és minden tervszerű célkitűzés nélkül legtöbb esetben zenei tudás dolgában hiányosan felvértezve pazarolják energiájukat, kevés fáradtsággal szintén nagy szolgálatokat tehetnek az egyházi zenének. A népének tiszteletbentartása mellett nem fog a vidék hívó közönsége a többszólamú énektől sem idegenkedni, sőt örülni fog, hogy a rádión hallott fővárosi egyházi zenéhez hasonló magá is produkálhat. Túlzott szerénység, kishitűség ne riassza vissza azon kántortanítókat, akik önhibájukon kívül hiányosabb zenei kiképzésben részesültek; mert szorgalommal, önképzéssel és lelkesedéssel sokat lendíthetnek az egyházi zene reneszanszán. Praktikus tanácsokkal a «Nemzetnevelés» minden számában készségesen szolgálunk.

K—n.

EGYESÜLETI ÉLET

Tanítógyűlés Jánosháza tanítói köre október 4-én **Jánosházán** tartotta őszi közgyűlését. A tanítóság 9 órákor szentmisét hallgatott, mely után a pápai himnusszal kezdődő gyűlést *Gyarmati* Béla körelnök nyitotta meg. Kegyeletes szép szavakkal parentálta el a kerület nemrég elhalt egyházi tanfelügyelőjét: *Tancsics* József jánosházai esperest. A gyűlés néma felállással áldozott a boldogult emlékének. Majd az újonnan kinevezett *Magyar* János esperes-tanfelügyelőt, a tanítóság régi megértő barátját üdvözölte az elnök, tolmácsolván a tanítóságnak a kinevezése felett érzett őszinte örömet és tiszteletteljes szeretetét. *Magyar* János esperes-tanfelügyelő megköszönte a szívből jövő őszinte ünneplést. Gyermekkorára visszatekintve, a hála és elismerés gyönyörű szavaival állított emléket volt tanítóinak. Biztosította a kört nagyrabecsülése és szeretete változatlanágáról. Csak annyi változás történt — mondá —, hogy a gyűlés eddig padbanülő hallgatója most a pódiumon foglal helyet, de a tanügy és a tanítóság iránti szeretete változatlanul a régi.

Ezután az elnök a 25 éves eredményes tanítói működése elismeréséért igazgatóvá kinevezett *Papp* Károly kissomlyói kántortanítót üdvözölte; a kartársak is szeretettel gratuláltak a kitüntetéshez. Az elnök jelentései során a püspöki körlevelek tanügyi intézkedéseit ismertette. Buzdította a kollégákat a szabadban való tanítás és iskolai kirándulások tartására. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után tisztújítás következett, melynek során egyhangú lelkesedéssel a régi tisztikart választották újra. Eszerint elnök: *Gyarmathi* Béla, alelnök: *László* Ferenc, jegyző: *Kopácsy* Pál, pénztáros: *Papp* Károly. A számvizsgáló-bizottság tagjai lettek: *Mészáros* Anna, *Illa* Dénes és *Fenyvessy* Vilma.

Bírálóbizottság: Sebestyén Ferenc, Kopácsy Pál, Tamássy Ferenc és Szana Ferenc. — Ezután Fenyvessy Vilma jánosházai tanítónő «Előnyök és fogások a számolástanításnál» címen tartott élvezetes, szép előadást, melyért jegyzőkönyvi dícséretet szavazott a gyűlés. A pénztári jelentés után Papp Károly indítványára elhatározta a kör, hogy a nehéz gazdasági viszonyok miatt tavaszi gyűlést nem tart. A gyűlés a Himnusz hangjaival ért véget.

Tanítógyűlés. Az őrési rk. esperesi kerület tanítói köre őszi gyűlését okt. 11-én tartotta *Felsőmarácon*. A kör tagjain kívül megjelentek a gyűlésen: Geiszlinger Béla esperesplébános, ker. tanfelügyelő, Horváth József kiérd. esperes, ivánci plébános, Dsida József rábagyarmati káplán, Rigó Ferenc felsőmaráci körjegyző. A Veni Sancte-val és szentmisével megkezdett gyűlést Németh József körelnök, hegyhátszentmártoni k.-tanító nyitotta meg. Megnyitójában a gyakorlati életre való nevelésről és a hitvallásos iskoláról szólt. A gyűlés első pontja az V—VI. osztály tanítása a történelemből «Tatárjárás» címmel. Tanított: Kolhofer Lajos felsőmaráci s. kántortanító, az új tanterv célkitűzései szerint. A történelemtanításról kitűnő értekezést olvasott fel *Banga* László felsőmaráci s. osztálytanító. Majd Kopeczky Kálmán tartotta meg szülői értekezését. Kitűnő gyakorlati példákkal mutatott rá a nevelés hibáira. Dsida József rábagyarmati káplán olvasta fel ezután költői szépségű, mélyenszántó értekezését Szent Erzsébetéről. Vitéz László Emil csörötneki igazgatótanító, ker. iskolalátogató a külföldi tanügyi lapokból a francia népművelésről olvasott fel, amelyhez kitűnő gyakorlati gondolatokat fűzött. Horváth Károly viszáki kántortanító pedig «Espereskerületünk földrajza» címmel olvasott fel élvezetes értekezést. A szereplőknek a kör jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután az elnök aktuális jelentése több dologról és indítványok következtek. A pénztáros meghallgatása után a gyűlés a Himnusszal végződött.

Tanítógyűlés Unyon. A csolnoki esperesi kerület tanítósa okt. 5-én tartotta évi közgyűlését Unyon. Szentmise után világi elnök Isten nevében megnyitotta a gyűlést, üdvözölte a jelenlevőket, megemlékezett Moyzsikné Kamiss Mária dági tanítónő elhunytáról. Az egybegyűlteket imádkoztak a megboldogult lelkiüdvéért. A jegyzőkönyv felolvasása és pénztáros jelentése után Kovács Ferenc szomori k.-tanító a vidéki kath. tanítók mostoha sorsával foglalkozott. A gyűlés kérte a hercegprímás Öminenciáját, hogy tanítóiért a kellő lépéseket tegyen a kormánynál. — *Klima* István esperes, kerületi tanfelügyelő «Kath. tanító és kath. akció» címen tartott értekezést. Krisztus Urunk a világtörténelem középpontja. Az emberi szellem és szenvedély harcai Ő körülötte tombolnak és hullámszanak. *Ellene* vagy *Érte*. A tanítósnak e harcban *Érte* kell kivennie részét, de csak a *hitből élő kath. tanító lehet a kath. akciónak komoly és számottevő harcosa*. A gondolatokban gazdag előadást a kör szeretettel köszönte meg. Wagenhoffer János kirvai k.-tanító egyházi énekeket adott elő. Szecsődy Gabriella kirvai tanítónő a *kézimunkáról* tartott igen szép előadást. Előadásában a

gyakorlati élet követelményeit tartotta szem előtt. A hallgatóság az előadót lelkesen megéljenezte. Utána a kerületi esperes a kör nevében őszinte köszönetet mondott Moser János kiérd. esp. eddigi fáradságáért. Moser János kiérd. esp. indítványozta, hogy minden kerületi gyűlés keretében tűzzenek ki pályadíjat azon kántorok és tanítók részére, akik a liturgiát legjobban tudják. Ezen célra 20 P pályadíjat tűzött ki. A tanítósa az indítványt tetszéssel fogadta.

HIREK

A «Magyar Külpolitika» októberi számának főbb cikkei: *Pekár Gyula*: «Külpolitikánk új tengelye a revízió», *Herczeg Ferenc*: «A Duce», *Schmidt-Papp Ernő*: «A kisantant alkonya». A Magyar Revíziós Liga olaszországi titkárságának jelentéséből: «A magyar revízió ügye Olaszországban» és még számos cikk és eredeti fénykép. A *Pekár Gyula* főszerkesztésével havonként megjelenő «Magyar külpolitika» a magyar revíziós liga hivatalos folyóirata és e lap a magyar iskolavezetők szellemi organuma kíván lenni abban a felvilágosító munkában, melyet a magyar falu vezetői vállalva folytatnak a magyar revízió kiharcolásaért.

Karácsonyi gyermekszíndarab. Dr. Vladárné-Geszner Ilona rk. tanítónő ismét jól sikerült karácsonyi gyermekszíndarabot írt. Címe: «Várom a Jézuskát». Elemi iskolai ünnepélyekre kiválóan alkalmas. Meséje meglepő, teletüzdelve könnyes jelenetekkel, hangulatos, látványos képekkel és hat szép énekszámokkal. A látványos 4 képre osztott színdarab előadása 30 percet igényel. Sok szereplő szükséges hozzá, előadható bármilyen kezdetleges színpadon, a színváltozások könnyen eszközölhetők. Kapható a szerzőnél: Dr. Vladárné, Nagykőrös. Ára 1 P.

Magyar Tanítók! Ti álltok legközelebb a magyar gyermekhez. Örömük nektek is öröm. Legtöbbször ti rendezitek a mikulási, karácsonyi ünnepségeket s ezeken ajándékkönyvekkel teszitek boldoggá a gyermeket. Legtöbb családban szeretik a könyvet, mert ez szerzi a legtisztább örömet. A mai nehéz időben is még olcsó és a legértékesebb ajándék a jó könyv. Juttassatok mennél több magyar gyermeket és falusi embert ilyen értékes ajándékhoz és vegyétek, terjesszétek elsősorban író tanítótestvéreink munkáit, melyeket az olvasóközönség és a kritika eddig is a legnagyobb elismeréssel fogadott. Kovács Dénes Aranykulcs (székely mesék) és Tizenkét kis kacska (állatmesék) c. könyveit ajánljuk figyelembe 2.60 P árban. A Liliomvirágok ára 1 P. A Kacsó Balázs című pályadíjat nyert történelmi regénye úgy az ifjúságnak, mint a felnőtteknek a legkedvesebb ajándék. Ára tanítóknak 2.80 P. Megrendelhetők szerzőnél Máriabesnyőn és a Szent István-Társulatnál.

KÖNYVTÁR

K. Török Mihály Miklós : A magyar egyházpolitikai harc története. Szent István Könyvek sorozata. 108. szám. Ára 2-50 P.

Történelmi események megítélésének amely fontos gyakran a távlat, ami legtöbbször az ítéletadáshoz szükséges érdektelenséget és elfogulatlanságot jelent, éppoly fontos, sőt nélkülözhetlenül szükséges a kortársak, a közelállók véleménye és feljegyzései, akik még első kézből véve az anyagot s az események titkos, lélektani rugóira tudnak rávilágítani. Ha elfogadjuk a szellemtörténet tételét, hogy minden kort a maga szemüvegén keresztül kell néznünk és megítélnünk, úgy az egykorú források haszna és fontossága kétségen felül áll. A magyar történelemnek sok pontja azért homályos vagy olyan kétségbeesítően vitás, mert hiányoznak az egykorú források, melyek személyekre és eseményekre, titkos erőkre és lelki rugókra világosságot tudnának deríteni. Nagy hála illeti a szerzőt, hogy a közelmúlt egyik legnagyobb eseményét, az egyházpolitikai harc történetét megírta. Annál is inkább, mert a XIX. századvég történetét és szellemét enélkül megérteni nem lehet. Szerző kiválóan alkalmas volt a feladatra; mint egyik legrégibb és legképzettebb ujságíró maga is részese volt a harc utóhullámzásainak. Hivatása egyenesen kényszerítette, hogy foglalkozzék ennek a korszaknak eseményeivel, pártjaival és szereplő embereivel. Mint maga mondja, ifjúkora legmaradandóbb emlékei közé tartoznak azok a parlamenti csaták, amikor a régi, Sándor-utcai képviselőház karzatáról hallgatta az egyházpolitikai vitát. Úgy, hogy valósággal foglalkozása és emlékei adták a gondolatot, hogy egységes képből foglalja össze az egyházpolitikai harcot előzményeivel és következményeivel együtt, egész a polgári házasság körül megvívott döntő küzdelemig. Feladatának bravurosan megfelelt. Világosan és élvezetesen veti elénk a nagy harc kirobbanását, túlfűtött szenvedélyeit, szereplő egyéniségeit és eseményeit. Munkájával nemcsak a múltat tárta fel, hanem a jelennek is nagy szolgálatot tett. Hiszen a mai politikai élet lelkébe is lehetetlen belátni a magyar egyházpolitikai harc ismerete nélkül.

Pitroff Pál dr. : A szépirodalom esztetikája. Szent István Könyvek sorozata. 107. szám. Ára 3 P.

A mai embernek olyan szükséglete az irodalom, mint a kenyér. Aki egyszer tanulmányai révén a szellemi élet káprázatosán sokszínű birodalmába belépett, nem tud nélküle megélni. Természetesen sokféle szempontból lehet az irodalmat venni és élvezni. Az egyiknél lehet pusztán időtöltés, unott órák agyonverése, a másiknál hajmeresztő vagy érzéki izgalmak keresése. Az egyik eseményt, a másik leírásokat, a harmadik lélektant, a negyedik problémalátást keres benne. A legmélyebb szempont mindenesetre az esztétika marad. Az, amelyik az értéket, a szépet keresi az alkotásokban. Mely nem elégszik meg egy-egy kor szépeinek tartott műveiből levont szabályokkal,

normákkal s egyéb kellékeivel, hanem keresi a lelket, mely lehetővé tette, hogy a szép mű előállhasson. Ez hozza az újat, az eredetit, a még azelőtt a titokból ki nem halászottat. Hogy olvasásunk igazi műélvezet legyen, arra tanít meg Pitroff új könyve, mely az irodalom és a költői műfajok elméletéről tárja elénk összegyűjtött adatait. Talán azt is lehetne mondani, hogy könyve elméleti poétika, mely az iskolapadok kis poétikáját a bölcsélet és világnézet nagy vágányaira állítja be. De éppen ezért egy rendszeres poétikánál több akar lenni. A költői műfajokkal kapcsolatos megfigyelések és eredmények teszik a gerincét, de a szép, az értékszférába lendülő irodalom formáló és kollektív tényezőire veti a fősúlyt. Így akarja az esztétikai értékelés szempontjait kiemelni. A formálásban és a kollektivitásban figyelhető meg a csend, mellyel az érték közelebről válik láthatóvá. A könyv beosztása világos: előszó szól a műfajelmélet módszereiről, majd a formáló kategóriáról. Bemutatja az irodalomtudomány és szépirodalom viszonyát, majd az egyes műfajok lélektanának és elkülönödésének útját. Meggyőzően mutatja be a műfajok kialakulását és széles skálában festi meg a líra, epika, dráma, próza és költészet esztétikai elemeit. Tudományos alapossága mellett a szépíró sem tagadta meg magában s ezért műve a mai könyvpiacnak nemcsak egyik legokosabb, de legélvezetesebb olvasmánya.

Stuhlmann Patrik dr. : Az ifjúkor lélektana. Scientia amabilis. Szent István Könyvek sorozata. 106. szám. Ára 4 P.

Az ország egyik legnagyobb pedagógusa hosszú évtizedek elméleti és gyakorlati kutatásainak eredményeképpen ezzel a könyvvel kedveskedik a nevelők és szülők társadalmának. Már a bevezetésében szinte mámorosan csap felénk az ifjúság nagy-nagy szeretete. Látszik, kiérződik, hogy a nevelés neki nem foglalkozása, hanem hivatása, ideálja, szerelme volt. Ezért is újítja fel alcímként a régi nevet, amivel ma a gyermekpsychológiát megtisztelik: scientia amabilis — szeretetreméltó tudomány. Ez a tudomány — mint a szerző könyvéből is látszik — sok ismeretet követel. A nevelőnek tudnia kell azokról az ideálokról, amelyek megközelítettése a feladata, birtokában kell lennie azoknak az eszközöknek is, melyek céljához segítik és mindenesetre ismernie kell az ifjú ember belső világát és fejlődési törvényeit, mert ezek ismerete nélkül sötétben bukdácsol. Ezeket az ismereteket adja okos kiválasztással, fontosságuknak megfelelő mértékkel Stuhlmann Patrik új műve. Végigvezet a test, az érzékelés s emlékezet egész fejlődésén, pontosan leírja az útját a képzetet, figyelem és értelem kialakulásának. Szinte klasszikus képből mutatja be az ifjú érzelmi életét, ösztöneinek és akarásainak kuszált szövevényeit. Hogy szerzőt nem tisztán elméleti tételek és meggondolások vezetik, azt különösen bizonyítják azok a sorok, amiket külön fejezetben a játékról, tornáról, sportról, továbbá az ifjúsági olvasmányokról s irodalmi próbálkozásokról ad. A pályaválasztás kérdése ugyan már rég kilendült a lehetetlen gazdasági helyzet következtében arról az ideális síkról, amelyen régen volt, de talán

annál inkább fontos; s éppen ezért nagy érdeklődéssel és örömmel fogja mindenki fogadni Stuhlmann bölcseletét. De ennek a szeretetreméltó tudománynak vannak éles és könnyen sebző pontjai: mint amilyen a nemi élet s az ifjúkori rendellenességek kérdése. Szerző bátran néz szembe ezekkel a kérdésekkel is s az ész és kinyilatkoztatás fénye mellett megnyugtató megoldásokat talál s biztos útmutatásokat ad. Nagy tudással és nagy szeretettel megírt könyve minden szülőnek és minden nevelőnek nélkülözhetetlen kézikönyve lett hogy legyen!

Auguste Diés: Plátó. Fordította: dr. Michel Károly. Szent István Könyvek sorozata. 104. szám. Ára: 3 P.

Plátó a bölcseletnek örök álló csillaga marad. Sugalmazást találtak benne minden korban mindazok, akik teremteni és reformálni akartak: költők, művészek, tudósok, politikai újítók. A keresztény bölcselet ugyan nem mulasztotta el, hogy megjelölje a platonizmus hiányait és gyenge oldalait, de viszont lehetetlen volt, hogy ne fogadja szívesen azt a segítséget, melyet oly soká épp az ő tana nyújtott akkor, mikor szövetségeseket keresett hitvédelmi és hódító erőfeszítéseiben. Pascal azt írja Plátóról, hogy ő «előkészít a kereszténységre». S már szent Ágoston nem átalotta kimondani, hogy «Plátó közelebb áll hozzánk, mint bárki más». Az egyházatyák örömmel fedezték fel nála az Isten létezését, a Gondviselést, a Szentháromság dogmájának megsejtését, a teremtést, a lélek halhatatlanságát stb. Szinte nem tudták, hová tegyék ezt a nagy szellemi megelőzést korának. Nem csoda, hogy némelyek azt hitték, hogy Plátó ismerte Mózes könyveit s tőle lopta tanításait, mások viszont azt gondolták, hogy Isten rendkívüli segítségének köszönhetette tudását. A szakértők azt állítják, hogy Plátó küldetése még egyáltalán nem fejeződött be, mert sokkal inkább szellem, mint rendszer és ezért könnyen lép szövetségre minden hódító gondolattal. Plátó ezen örök nagyságát mutatja be élete és tanítása tükrén keresztül a tudós francia szerző műve, kit folyamatosan szép nyelven öntött át magyarra a jólismert Michel Károly.

ÜZENETEK

Több zenebarát érdeklődőnek. A Szent István-Társulat zeneműosztálya a szakszerű vezetés folytán bármely egyházi vagy világi zeneművet szállít és így természetesen a Magyar Kórus kiadványait is, melyek a Kecskeméti-u. 2. sz. alatti zeneműosztályban vételkényszer nélkül megtekinthetők. — **Ferenczy Olga.** A Bárd-, Nádor- és Rózsavölgyi-karácsonyi albumok az idén is megjelennek, de csak korlátozott példányszámban. Kötetje 6 pengő lesz. Legbiztosabb, ha a Szent István-Társulat zeneműosztályában már most megrendeli. Strauss 12 legsebbe keringője 3-60 pengő. Kapossy: Szertartáskönyv ára 5 pengő, a Szent vagy Uram szövegkiadása 36 fillér.

PÁLYÁZAT

A **bedegi r. kath. egyházközség** kántortanítói állásra december 1-ig pályázatot hirdet. Javadalom: 91 egység, lakás természetben. Kötelességei a rendszabályok és díjlevél szerint; tartozik az ismétlőiskolákat oktatni, az ifjúsági hitbuzgalmi egyesületet vezetni. Kántorpróba, választás december 6-án. Úti-költség nincs; helyettes van. Plébániahivatal Bedeg.

A **püspökbogádi r. kath. kántortanítói** állásra pályázatot hirdetünk. Javadalom: 75 értékegység és a megfelelő államsegély, háromszobás, konyhás lakás, megfelelő mellékhelyiségekkel, szép kerttel. Kötelességek díjlevél szerint. Pályázati határidő: november 23, próbaéneklés november 24. Máskor próbaéneklés nincs. Csak kántori oklevéllel bíró férfitanítók pályázhatnak. Semmiféle költséget nem térítünk meg. Állás január elsején elfoglalandó. Válaszbélyeggel ellátott kérvények r. kath. plébániahivatalhoz Püspökbogád (Baranyam.) küldendők. Hitközség.

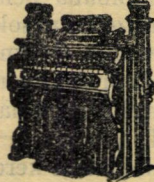
Kishartyán (Nógrádm.) tanítónői állásra pályázatot hirdetünk. Jövedelme: 10% helyi járulék, egy szoba konyhás lakás, többi államsegély. Pályázati határidő: november 20. Kérvények válszbélyeggel a sőshartyáni plébániahivatalba küldendők.

Az **Újfehértói r. kath. iskolánál** megüresedett III. számú tanítói állásra pályázók felszerelt kérvényeiket e hirdetés megjelenésétől számított 8 nap alatt küldjék r. kath. egyháztanácshoz.

Négy nőtá zongorakottája. Dezső Gábor zeneszerző négy legújabb nőtájának teljes zongorapartitúráját feladja annak, aki posta- és adminisztrációs költségekre 30 fillért levélbélyegeken, nyitott borítékban 2 fillérrel portózáva címére megküld. A megrendelő boríték hátára írja a saját címét, a borítékba ne tegyen írást s a bélyegeket ne ragassza semmire. Dezső Gábor zeneszerző címe: Budapest, VIII., Szigony-utca 16/B, I., 18.

Gyomorégésem végleg megszűnt

GIGELKA „István“ sóscarbonátumos Jódos vizét ittam. Vezérképviselet: Budapest, V., Sas-utca 29. Tel: Aut. 129-20.

Harmoniumok

háza-, dalárdák-, iskolák- és templomoknak!

Országghírű harmoniumcég:

Hörl Nándor

Budapest, II., Török-utca 8.
Fizetéskezdve.

Felelős kiadó a Szent István-Társulat könyvkiadó hivatala R. T. ERDŐSI KÁROLY vezérigazgató.

Önképzésre és tanításra szolgáló kiváló zenei művek jegyzéke:

Antaffy—Zsiross D. : A transzponálás módszere	6.—	nulmány (Vocalises) tenor hangra Concone és Panseon műveiből szemelvényesen összeválogatva. Mindegyik az előkészítő és az akad.	4.40
— Az énekkari partitúra-olvasás kézikönyve	7.—	oszt. számára. Tenor...	4.40
Bertalotti : Kétszólamú kar-solfégek szoprán és alt hangra. (Molnár A.)	2.—	IV/b. kötet: Ugyanaz bariton és bassus hangok számára	4.40
Bloch J. : A hegedűjáték és tanítási módszere (methodika)	6.80	V/a. kötet: 12 speciális énektanulmány, különös tekintettel a modern zenei stílusra, magas hangra zongorakísérettel, szerző Szabados Béla. Az akadémia legfelsőbb oszt. számára	3.60
Chován K. : A zongorajáték módszertana (methodika) mint zenei nevelési eszköz	4.—	V/b. kötet: Ugyanaz mély hangra	3.60
Csiky János : Hangképzés. Tanulmány énekesek, színészek, szónokok, mesterek és kántorok sz.	4.—	Hangsorok az énekhang és hangtechnika fejlesztésére magas hangok részére. Sík József énekiskolájának függeléke. Összeállította Szabados Béla	2.—
Geszler Ö. : Zeneművészeti írások	4.—	— Ugyanaz mély hangra	2.—
Herzfeld V. : A Fuga	4.—	Szabados Béla : Kariskolai kézikönyv. Kartanulmányok gyűjteménye. I. kötet	4.—
— Lehrbuch der Fuge	3.40	— Zongora-kísérettel együtt	8.—
Kacsó P. Dr. : Az iskolai karénektanítás pedagógiája	3.60	— II. kötet: Az akkord- vagy összhang- gyakorlatok folytatása	3.60
— Az elemi iskolai énektanítás vezérkönyve, átdolgozták: Harmath Arthur és Karvaly Viktor. I. kötet I. és II. oszt. anyaga	8.—	Szabados B. : Az énektanítás elemei	2.—
— II. kötet, a III—VI. oszt. anyaga	16.—	Kis kézikönyv, különös tekintettel a legszükségesebb zenei alapismeretekre.	
Kálmán György : A zongoratanítás feladatai és azok megoldása	8.—	Siklós A. : A zeneköltészet. I. Összhangzattan iskolai és magánhasználatra	8.—
Keszler L. Dr. : Összhangzattan	8.—	Siklós A. : Hangjegyzet (Példatár) Siklós összhangzattanához. I. és II. füzet	2.80
Molnár A. : A hangviszonyok népszerű ismeretése	2.40	— Ellenponttan a) Elméleti rész	5.—
— Összhangzattani példatár	3.60	— Gyakorlati rész. (Hangjegyzet) I. és II. a	2.80
— Solfége, gyakorlókönyv a tanításra, I—III.	2.80	— III. Zenei formatan (Alaktan)	7.—
— A zenei ritmus	3.—	— A vezérkönyv-olvasás útmutatója	10.—
— Zenepedagógiai kultúra	1.50	— Zenediktálási és hallásfejlesztési gyakorl.	4.—
Molnár G. Dr. : Általános zenetörténet, I. kötet	5.60	— Útmutató a zenediktáláshoz. Kézikönyv a «Zenediktálási és hallásfejlesztő gyakorlatok» című hangjegyzethez	1.80
— Általános zenetörténet, II. köt., új kiadás	7.50	— Harmonizálás kézikönyve	4.—
Moravcsik G. : Pedagógiai jegyzetek az Orsz. Magy. Kir. Zeneművészeti Főiskola tanárjelöltjei számára	3.20	— Zeneesztétika	4.—
— Költészet	5.—	Szabados A. : Solfége. I., II. A zenei hallás képzése és a zenei alapismeretek gyakorlati útmutatója	3.—
Oswald : A zongoraoktatás vázlatos története	4.—	Sztojanovits : Általános zeneelmélet. I. kötet	3.—
Radnai Miklós : A moduláció elméleti és gyakorlati kézikönyve	3.20	— Általános zeneelmélet. II. kötet	3.60
— Összhangzattan	3.20	Tóth Á. : Zenei alapismeretek. 2. bővített kiadás	6.—
Sík József : Elméleti és gyakorlati Énekiskola. Elméleti rész	8.—	Weiner I. : Összhangzattanra előkészítő jegyzetek (Skála és hangköztan)	2.50
I. kötet: 50 solfeggio Concone, Rossini, Aprile, Marchesi és Tosti műveiből az előkészítő oszt. számára, magyarázatokkal ellátta: Szabados Béla	4.40	— A zenei formák vázlatos ismertetése	2.20
II/a. kötet: 40 solfeggio és magánhangzótanulmány (Vocalises) középhangra Concone, Aprile, Marchesi és Tosti műveiből az akadémiai osztály számára magyarázatokkal ellátta: Szabados Béla	4.40	Magyar iskolai dalok zongora- vagy harmónium-kísérettel tanítók, tanítónők, övönők és ezen pályákra készülők használatára. Összeállította és közrebocsátotta Zöld Károly, átnézte és előszóval ellátta Hoppe Rezső	12.—
II/b. kötet: Ugyanaz mély hangra	4.40	Tartalmaz 233 népdalt könnyű kísérettel, az I—II., III—IV. és V—VI. osztályok részére való anyagot külön-külön szakszerűen csoportosítva.	
III/a. kötet: 50 énektanulmány (Vocalises) magas hangra Aprile, Bordogni, Brambilla, Concone és Panofka műveiből. A felsőbb akad. oszt. számára	5.60		
III/b. kötet: Ugyanaz mezzosopran és alt hangra	5.60		
IV/a. kötet: 40 solfeggio és magánhangzóta-			

Zeneműosztályunkban bármely kóta kapható és megrendelhető.

Árajánlattal készséggel szolgálunk. — Minden levélre azonnal válaszolunk.

A Szent István-Társulat Zeneműosztálya

Tel.: 84-1-79.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2.

Postafiók: 93.

Már mindenki tudja,

hogy a magyar nép száz esztendő óta az ország minden falujában csakis a

Rózsa-fé e kalendáriumot

vásárolja és olvassa, mert az a legszebb és legjobb.

Közkedvelt naptáraink az 1933. évre már megjelentek és nemzeti érdek, hogy a falu vezetői ezeket a hazafias és vallás erkölcsös felfogásban szerkesztett naptárakat terjesszék.

Ennek megkönnyítése céljából naptáraink bolti árából a terjesztőknek 50 százalék engedményt adunk.

Naptáraink címei:	Bolti ár	Kedvezményes ár
	pengő	pengő
Rózsa-féle <i>Családi naptár</i> ...	1.60	— .80
Rózsa-féle <i>Regélő-naptár</i> ...	1.60	— .80
Bucsánszky Nagy képes-naptár ...	1.60	— .80
Lurdi Szent Család-naptár ...	1.—	— .50
Páduai Szent Antal-naptár ...	1.—	— .50
Kis Szent Teréz-naptár ...	1.—	— .50
Katholikus naptár ...	— .80	— .40
Mátyás király-naptár ...	— .80	— .40
Tündér-naptár ...	— .80	— .40
Christlicher Kalender (németnyelvű) ...	— .80	— .40
Ofner Schreibkalender (németnyelvű) ...	— .80	— .40
Heti előjegyzési naptár ...	—	— .50
Heti blokknapár ...	—	— .04

FIGYELEM!

Naptáraink bolti árait a mostani gazdasági viszonyokhoz mérten erősen leszállítottuk. Kérjük a főtisztelendő lelkész urakat és a m. t. tanító urakat, hogy olyan megbízható egyének címét, akik a terjesztéssel és viszontelárusítással foglalkozni akarnak, velünk közölni szíveskedjenek, az illetők részére a **belügyminiszteri, névre szóló és házaltatásra is feljogosító árusítási engedélyt ingyen megküldjük.** A megrendeléseket sürgősen kérjük beküldeni, míg készletünk ki nem fogy. Megrendelési és levelezési cím:

Rózsa Kálmán és Neje
naptárvállalat.

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 30.